

ابهام زدایی از مفهوم بازار

استراتژی نجات بخش برای صنعت

بسیاری از صنایع آب‌و‌صدرات‌محور کشور در مناطق مرزی و خشک مستقر هستند و فشار سنگینی بر منابع آب....

صفحه ۲

کورس قیمتی خودرودها در آذر

بررسی تغییرات قیمتی نشان می‌دهد میانگین رشد قیمت در هر سه گروه، بیش از ۲۰ درصد بوده است....

صفحه ۴

قانون گذاری مطابق شرایط کشور

فعالان بخش خصوصی تاکید دارند ابهامات جدی در لایحه اصلاح و تکمیل برخی از قوانین....

صفحه ۶

ابهام زدایی از مفهوم بازار

کریم حسن پور – مجادلات اقتصادی فراوانی بر سر این موضوع وجود دارد که آیا بازار آزاد امری موهومی و غیرواقعی است یا که می‌توان در واقعیت آن را مشاهده کرد؟ به نظر می‌رسد می‌توان با تفکیک بازار در دو سطح خرد و کلان و همچنین هم‌پوشانی تقریبی بازار آزاد با رقابت کامل، به این پرسش پاسخ داد.

این دو مفهوم را می‌توان در یک تفکیک دیگری، از جمله خرد و کلان، مورد بررسی قرار داد.

تفکیک سطح خرد و کلان

برای این منظور به عقیده نگارنده پیشنهاد می‌شود برای فهم موجودیت بازار آزاد، بهتر است یک جداسازی خرد و کلان انجام داد چرا که به نظر می‌رسد با تمایزبخشی وجود بازار آزاد در سطوح خرد و کلان، مناقشه مورد نظر مبنی بر موهومی بودن یا نبودن نبودن آن، تا حدی مر تفع می‌شود. سطح خرد در اقتصاد به بازارهای خاص و تعاملات فردی اشاره دارد که در آن، تحلیل بر تصمیم‌گیری‌های تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان تمرکز دارد. آیا بازار آزاد در این سطح وجود خارجی دارد، یا صرفاً یک انتزاع نظری است؟ برای پاسخ، ابتدا باید به تعریف عملیاتی بازار آزاد بازگردیم: بازاری که در آن قیمت‌ها از طریق تعامل آزاد عرضه و تقاضا تعیین می‌شوند، بدون مداخلات دولتی مستقیم (مانند کنترل قیمت یا سهمیه‌بندی)، و مبادلات بر پایه رضایت داوطلبانه صورت می‌گیرد و از سوی دیگر هیچ منع ورود و خروجی در بازار برای عوامل اقتصادی وجود ندارد. با این تعریف، شواهد تجربی نشان‌دهنده وجود تقریبی بازار آزاد در برخی بازارهای خرد است، هرچند هیچ بازاری نیز در این میان کاملاً خالص نیست به عنوان مثال، بازارهای کالاهایی مانند پوشاک یا سیمان اغلب رقابت نزدیک به کامل را نشان می‌دهند، یا تولیدکنندگان متعدد، موانع ورود و پابین و قیمت‌هایی که توسط پویایی عرضه-تقاضا تعیین می‌شوند. حتی با تمایز محصول که به سمت رقابت انحصاری تغییر می‌کند، این بازارها مبادلات داوطلبانه را تسهیل می‌کنند و با اصول بازار آزاد همخوانی دارند. برای مثال، در اقتصادهای پیشرفته، صنعت نساجی با حداقل کنترل‌های مستقیم قیمت عمل می‌کند، هرچند مقررات غیرمستقیم (مانند استانداردهای کار یا الزامات زیست‌محیطی) پابرجا می‌ماند. بنابراین با مشخص‌سازی قبلی مبنی بر هم‌پوشانی میان بازار آزاد و رقابت کامل، می‌توان ادعا کرد که در این بازارها، و به دیگر معنا در مواردی از سطوح خرد، درجاتی بالا از بازار آزاد وجود دارد؛ با این حال، بررسی سیستماتیک گریزان است. هیچ بازاری همزمان خالصاً بازار آزاد و رقابت کامل نیست: بازار سهام، نزدیک به آزاد، اطلاعات نامتقارن دارد و بنیاد هریتنج یا آزادی اقتصادی جهان موسسه فریزر نزدیکی را در یک پیوستار از ۰ (مداخله کامل) تا ۱۰۰ (آزادی مطلق) کمی‌سازی می‌کنند. کشورهایی مانند سنگاپور یا هنگ‌کنگ امتیاز بالایی کسب می‌کنند و مالیات پایین و تجارت باز را منعکس می‌کنند، اما رتبه حتی شبکه‌های اینترنتی اجتماعی و نظارت‌های مقرراتی را شامل می‌شوند. مدل‌های اسکالندیناوی، مانند دانمارک با نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی ۵۰ درصد، «انعطاف‌پذیری» در مفهوم بازار آزاد را نمونه‌سازی می‌کنند؛ چنین ترکیب انعطاف‌پذیری از بازار با بازتوزیع گسترده رفاهی، تعاریف خالص‌گرا را با ادغام مکانیسم‌های بازار با تخصیص‌های مجدد دولتی به چالش می‌کشند.

طیف و تقریب مفهوم بازار آزاد

بنابراین، این وجود، «تقریبی» است و نه مطلق. نقدهای ساختاری، مانند آنچه در اقتصاد نهادی مطرح می‌شود، تاکید دارند که حتی در سطح خرد، بازارها در چارچوب‌های نهادی جاسازی شده‌اند؛ قوانین مالکیت، قراردادهای و اجرای قضایی که اغلب توسط دولت تضمین می‌شود، پیش‌نیاز بازار آزاد هستند. بدون این‌ها، بازارهای مانند بازارهای سیاه در اقتصادهای ناپایدار، که فاقد امنیت قراردادی هستند، به هرج و مرج تبدیل می‌شوند. نقدهای از سوی دیدگاه‌های مترقی که در مجامع علمی تکرار می‌شود، ادعا می‌کنند که بازارهای آزاد نوعی از بیان نقیضی یا تناقض ظاهری (Oxymoron) هستند: همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، بازارها ذاتاً نیاز به جاسازی نهادی دارند تا از سقوط به هرج‌ومرج جلوگیری کنند. همان‌طور که در اقتصاد انسان‌شناختی و جامعه‌شناختی بیان شده، بازارها خشونت را با تجارت متقابل جایگزین می‌کنند و از دیدگاه آنان نیاز به هنجارهای قانونی، محدودیت‌های هنجاری و عناصر برنامهریزی مرکزی دارند. رویادهای تاریخی مانند رکود بزرگ یا بحران مالی ۲۰۰۸، ناپایداری‌های بازار را برجسته می‌کنند: حباب‌ها، رفتار گله‌ای و ریسک‌های سیستماتیک، ایده خودتنظیم‌کننده را تضعیف می‌کنند. مطالعات تجربی کارهای استیگلیتز نشان می‌دهند که بازارهای غیرتنظیم‌شده نابرابری‌ها را تشدید می‌کنند. علاوه بر این، مقایسه‌های جهانی، دوگانگی را آشکار می‌کنند: اقتصادهای سابق شوروی از طریق درمان شوک به سمت جهت‌گیری‌های بازار انتقال یافتند اما مداخلات دولتی را حفظ کردند؛ در مقابل، اقتصاد بازار سوسیالیستی چین برنامهریزی را با سیستمال‌های بازار ترکیب می‌کنند.

پایه‌های نظری تخصیص منابع و کارآیی اقتصادی مورد‌استناد قرار می‌گیرند. بایستی توجه داشت که این دو مفهوم، هرچند هم‌پوشانی‌هایی دارند، اما متمایزند. بازار آزاد عمدتاً به عنوان یک «سیستم اقتصادی» بدون مداخله دولتی یا محدودیت‌های مصنوعی توصیف می‌شود که در آن مبادلات داوطلبانه حاکم است؛ یک بازار بدون مالیات، کنترل کیفیت، سهمیه‌ها یا تعرفه‌های دولتی و در مقابل، رقابت کامل یک «مدل نظری» نئوکلاسیک است که بر فرضیاتی مانند تعداد نامحدود عاملان، همگنی کالا، ورود و خروج آزاد و اطلاعات کامل استوار است. بنابراین بازار آزاد الزاماً فرضیات رقابت کامل را مفروض نمی‌گیرد. برای مثال، در بازار آزاد، انحصار طبیعی یا رقابت انحصاری می‌تواند وجود داشته باشد، مشروط به اینکه ورود آزاد بوده و مداخله دولتی نیز در میان نباشد.

در برخی دیدگاه‌های جریان اصلی اما بازار آزاد در شکل آزمانی خود با مدل رقابت کامل همخوانی دارد که با فرضیاتی مانند تعداد زیاد خریداران و فروشندگان، کالاهای همگن، ورود و خروج آزاد، اطلاعات کامل و نبود استرنالیتی‌ها مشخص می‌شود. تحت این شرایط، تعادل بازار جایی شکل می‌گیرد که هزینه‌های حاشیه‌ای برآبر با درآمدهای حاشیه‌ای باشند و کارآیی تخصیصی حاصل شود. قضیه‌های اول و دوم رواف این مشخص‌سازی را رسمی می‌کنند: اولی ادعا می‌کند که تعادل‌های رقابتی کارآی پارتو هستند، درحالی‌که دومی پیشنهاد می‌کند که هر تخصیص کارآی پارتو می‌تواند در یک بازار رقابتی دست‌یافتنی باشد.

گسترش‌ها به تعادل عمومی، همان‌طور که در مدل ارو-دبرو دیده می‌شود، تعادل‌های جزئی را در سراسر بازارها تجمع می‌کنند و ترجیحات محب و مجموعه‌های تولید را فرض می‌گیرند تا وجود تعادل و پایداری را تضمین کنند. با این حال، از دیدگاه برخی اقتصاددانان انتقادات از این فرضیات، مانند عدم تفران‌های اطلاعاتی که آکرلوف بیان کرد، یا بازده‌های فراینده به مقیاس، امکان تعمیم‌دهی با تجميع تعادل بازارهای خرد و رسیدن به تعادل کلان را از بین می‌برد و مداخلات را ضروری می‌سازد و بازار آزاد خالص را به یک انتزاع تحلیلی، دست کم در سطح کلان تبدیل می‌کند. در مقابل، دیدگاه اثربشی بر محدودیت‌های معرفت‌شناختی برنامهریزی مرکزی تاکید می‌کند و بازار آزاد را نه یک تعادل قطعی، که به عنوان یک رویه کشف می‌بیند. نقدهایک به سوسیالیسم نیز فرض می‌کند که قیمت‌ها

در بازارهای آزاد دانش پراکنده را منتقل می‌کنند و کارآیی تطبیقی را به شکلی که در اقتصادهای دستوری غایب است، پرورش می‌دهند. تفسیرهای لیبرترتایان اغلب بر تمب با اندیشه لیبرال راست، نقش‌های دولتی را به‌اجرای حقوق مالکیت و قراردادهای محدود می‌کنند و مالیات‌های بازتوزینی را به عنوان نقض آزادی فردی رد می‌کنند. به طور انتقادی، کشش مفهومی بازار آزاد اجازه تفسیرهایی از مداخله حداقلی (مانند مالیات‌های پیگویی برای اکسترنالیتی‌ها) تا عدم مداخله مطلق را می‌دهد. با این حال، همان‌طور که در گفت‌مان عمومی اشاره شده، مانند تحلیل‌هایی که بازار را یک «مفهوم موهوم ناموجود» می‌دانند، تقدس بازار آزاد اغلب افراق‌آمیز است، شبیه به عقاید مذهبی و جاسازی آن در چارچوب‌های اجتماعی، قانونی و نهادی را نادیده می‌گیرد. بنابراین، ضمن آنکه دو مفهوم بازار آزاد و بازار رقابت کامل، دارای تمایزاتی هستند، نقطه مشترک آنها این است که هر دو شکلی ایده‌آل از وضعیت بازار را نشان می‌دهند و می‌توان با یک ساده‌سازی به منظور شناسایی بهتر، ادعا کرد که در صورتی که بازاری رقابت کامل باشد، آن بازار، آزاد قلمداد می‌شود. چنانچه در یک تقسیم‌بندی، بازار آزاد را یک سیستم اقتصادی و رقابت کامل را یک مدل نظری بدانیم، می‌توان به ترتیب پیشنهاد کرد که

مفهوم «بازار آزاد» اصلی در کارآیی اقتصادی مورد‌استناد قرار می‌گیرد. عنوان یک ایده‌آل هنجاری و معیار تحلیلی برای درک تخصیص منابع، شکل‌گیری قیمت‌ها و رفاه اجتماعی عمل می‌نماید. این مفهوم که ریشه در اقتصاد نئوکلاسیک دارد، به عنوان یک سیستم غیر تنظیم‌شده تصور می‌شود که در آن مبادلات اقتصادی بدون دخالت‌های اساسی دولتی مانند مالیات‌ها، سهمیه‌ها، تعرفه‌ها، یا کنترل‌های کیفیت رخ می‌دهند. این ایده‌آل فرض می‌کند که قیمت‌ها صرفاً از تعامل عرضه و تقاضا ناشی می‌شوند و این تعاملات از طریق معاملات داوطلبانه میان عاملان عقلانی شکل می‌گیرد. با این حال وضعیت هستی‌شناختی بازار آزاد، اینکه آیا آن به عنوان یک واقعیت ملموس در سیستم‌های اقتصادی تجربی ظاهر می‌شود یا صرفاً یک سازه انتزاعی باقی می‌ماند، بحث‌های قابل‌توجهی را برانگیخته است. این یادداشت، با تمرکز بر دو جنبه کلیدی، نخست، تفکیک و بررسی مفهوم بازار آزاد در دو سطح خرد و کلان و دوم، بررسی درستی یکی دانستن بازار آزاد با رقابت کامل، به بررسی این مفاهیم می‌پردازد و استدلال کند که درحالی‌که مفهوم بازار آزاد عناصری از عینیت را در زمینه‌های بخشی خاص، خرد، نشان می‌دهد، عمدتاً به عنوان یک الگوی انتزاعی در سیستم‌های اقتصادی کلان عمل می‌کند.

تعریف و تکامل تاریخی مفهوم بازار آزاد

ریشه مفهوم ایدئولوژی بازار آزاد را می‌توان در عصر روشنگری، به ویژه از طریق آثار آدام اسمیت، که استعاره «دست نامرئی» در کتاب «ثروت ملل» (۱۷۷۶) پیشنهاد می‌کرد که پیگیری‌های خودخواهانه در مبادلات غیرتنظیم‌شده به طور ناخواسانه منافع اجتماعی را ارتقا می‌دهد، ردیابی کرد. این ایده در قرن نوزدهم در میان انقلاب صنعتی، جایی که سیاست‌های لسفر (laissez-faire) به عنوان پانزهرهایی برای مداخلات م رگالتیستی تبلیغ می‌شدند، تکامل یافت. در قرن بیستم، اقتصاددانان نئوکلاسیک مانند لئون وراسر مفهوم را از طریق نظریه تعادل عمومی رسمی‌سازی کردند و سیستمی را فرض کردند که در آن چندین بازار به طور همزمان تسویه می‌شوند تا به کارآیی پارتو دست یابند؛ حالتی که در آن هیچ تخصیص مجددی نمی‌تواند رفاه یک عامل را بدون کاهش رفاه دیگری بهبود بخشد. توسعه‌های پس از جنگ جهانی دوم، تحت‌تأثیر اقتصاد رفاهی کینزی، نکاتی را به میان آورد. دانشمندیانی مانند آرتور پیگو شکست‌های بازار را برجسته کردند و مداخلات اصلاحی را توصیه نمودند، درحالی‌که نظریه‌پردازان انتخاب عمومی مانند جیمز بوکانان مداخلات بیش از حد دولتی را نقد کردند و درخواست‌های اصلاحات بازارمحور را احیا نمودند. در سنت‌های هترودوکس، مانند مکتب اتریشی توسط فردریش هایک، بازار آزاد نه صرفاً به عنوان یک تعادل ایستا بلکه به عنوان یک فرآیند پویای نظریه‌پردازان انتخاب عمومی مانند جیمز بوکانان مداخلات بیش از حد دولتی را نقد کردند و درخواست‌های اصلاحات بازارمحور را احیا نمودند. در سنت‌های هترودوکس، مانند مکتب اتریشی توسط فردریش هایک، بازار آزاد نه صرفاً به عنوان یک تعادل ایستا بلکه به عنوان یک فرآیند پویای نظریه‌پردازان انتخاب عمومی مانند جیمز بوکانان مداخلات بیش از حد دولتی را نقد کردند و درخواست‌های اصلاحات بازارمحور را احیا نمودند. در سنت‌های هترودوکس، مانند مکتب اتریشی توسط فردریش هایک، بازار آزاد نه صرفاً به عنوان یک تعادل ایستا بلکه به عنوان یک فرآیند پویای نظریه‌پردازان انتخاب عمومی مانند جیمز بوکانان مداخلات بیش از حد دولتی را نقد کردند و درخواست‌های اصلاحات بازارمحور را احیا نمودند. در سنت‌های هترودوکس، مانند مکتب اتریشی توسط فردریش هایک، بازار آزاد نه صرفاً به عنوان یک تعادل ایستا بلکه به عنوان یک فرآیند پویای نظریه‌پردازان انتخاب عمومی مانند جیمز بوکانان مداخلات بیش از حد دولتی را نقد کردند و درخواست‌های اصلاحات بازارمحور را احیا نمودند. در سنت‌های هترودوکس، مانند مکتب اتریشی توسط فردریش هایک، بازار آزاد نه صرفاً به عنوان یک تعادل ایستا بلکه به عنوان یک فرآیند پویای نظریه‌پردازان انتخاب عمومی مانند جیمز بوکانان مداخلات بیش از حد دولتی را نقد کردند و درخواست‌های اصلاحات بازارمحور را احیا نمودند.

تفکیک بازار آزاد و رقابت کامل

در ادبیات اقتصادی، مفاهیم «بازار آزاد» و «رقابت کامل» اغلب به عنوان

یابان سلطه هیدروژمونی مصر

احمد رشیدی نژاد پژوهشگر ژئوپلیتیک

اظهارات تند بدر عبدالعاطی، وزیر امور خارجه مصر، یکشنبه شب در گفت‌وگو با شبکه «MBC» مصر، مبنی بر اینکه «مساله امنیت آبی برای قاهره یک موضوع موجودیتی است» و اینکه «مسیر گفت‌وگوها با اتیوپی به پایان رسیده است و هیچ‌گونه سهل‌انگاری یا چشم‌پوشی درباره آن قابل قبول نیست»، تنها یک موضع‌گیری دیپلماتیک لحظهای نیست، بلکه فریاد هشدارآمیز تمدنی است که حیاتش برای هزاره‌ها به نبض یک رود گره خورده است.

این سخنان، نقطه اوج یک تنش ژئوپلیتیک عمیق و تاریخی است که ریشه در جغرافیای بی‌رحم، اقتصاد شکننده و امنیت حیاتی مصر دارد. عبدالعاطی در ادامه تاکید کرد: «چنانچه هر گونه آسیب یا خسارتی متوجه کشور شود، مصر بر اساس حقوق بین‌الملل، کاملاً حق دارد تا از تمام ابزارهای قانونی برای دفاع از خود و منافع آبی‌اش استفاده کند». وی در پاسخ به پرسشی درباره احتمال استفاده از گزینه نظامی گفت: «بار دیگر تاکید می‌کنم، هر اقدامی که قانون بین‌المللی اجازه دهد، حق کشورهاست؛ مصر نیز حق دارد در صورت وقوع ضرر، از خود دفاع کند». در مقابل، اتیوپی بر مالکیت کامل خود بر سد و حق حاکمیت بر بهره‌برداری از منابع آبی واقع در قلمرو ملی‌اش تاکید می‌کند. برای درک این اضطراب وجودی، باید وابستگی مطلق مصر به نیل و زلزله‌ای را که پروژه سد النهضة اتیوپی در بنیان‌های این وابستگی ایجاد کرده است، شناخت. مصر، به معنای واقعی کلمه مولود نیل است. جغرافیای این کشور را فلاتی بیابانی تشکیل می‌دهد که تنها با نوار باریک دره و دلتای نیل شکافته شده است. این جغرافیا، واقعیتی خشک و انعطاف‌ناپذیر را رقم زده: حدود ۹۷ درصد از نیاز آبی مصر از رود نیل تأمین می‌شود. نزدیک به ۹۸ درصد از جمعیت حدود ۱۰۰ میلیون این کشور تنها در ۳ تا ۴ درصد از خاک آن، یعنی در کرانه‌های همین رود، متمرکز شده‌اند. بخش کشاورزی که حدود ۵۵ درصد از جمعیت را به طور مستقیم و غیرمستقیم مشغول کرده و امنیت غذایی کشور را که آب نیل گرتین واردکننده گندم جهان است تضمین می‌کند، کاملاً به این رود گره خورده است. حتی بخش قابل‌توجهی از تولید برق این کشور نیز وابسته به سد آسوان و جریان همین رود است. این وابستگی مطلق و حیاتی، برای دهها موقعیت مصر را به عنوان یک «هیدروژمونی» یا سلطه‌گر آبی در حوضه نیل تثبیت کرده بود. توافق‌نامه‌های دوران استعمار، به ویژه موافقت‌نامه‌های ۱۹۲۹ و ۱۹۵۹، با به رسمیت شناختن «حقوق تاریخی و طبیعی» مصر، عملاً به این کشور حق و تو بر هر پروژه آبی را در کشورهای بالادستی داده بود. این چارچوب ناعادلانه که سهم مصر را ۵۵ تا ۵۸ میلیارد مترمکعب و سهم سودان را ۱۸.۵ میلیارد مترمکعب از آورد سالانه حدود ۸۲ میلیارد مترمکعب نیل تعیین کرده بود، کشورهای تأمین‌کننده آب مانند اتیوپی را عملاً از حق توسعه محروم نگه داشته بود. در واقع، وقتی بدر عبدالعاطی به «حقوق بین‌الملل» استناد می‌کند، از منظر قاهره، اشاره به همین نظم حقوقی تثبیت‌شده در دوران ژمونی خود دارد. اما این نظم، سال‌هاست که از درون در حال ترک خوردن است. کشورهای حوضه نیل، به رهبری اتیوپی که ۸۶ درصد آب نیل را تأمین می‌کنند، اکنون به طور فزاینده‌ای این ساختار را ناعادلانه و متعلق به دوران استعمار می‌دانند.

ظهور اتیوپی با رهبری ملس ژناو، با رشد اقتصادی سریع و جاذبه‌های توسعه‌طلبانه، بیستر لازم را برای به چالش کشیدن وضع موجود فراهم کرد. در این سنتر، پروژه سد النهضة (رتسانس) بسیار فراتر از یک طرح توسعه‌ای معمول است. این سد، نماد ملی گرای، استقلال و رنسانس اقتصادی اتیوپی است. برای کشوری که ۸۲ درصد مردمش به برق دسترسی ندارند، تولید ۶۰۰۰ مگاوات برق در این طرح تحول‌آفرین باشد. این پروژه، اتیوپی را به قلب انرژی در شرق آفریقا تبدیل کرده و با صادرات برق به کشورهای همسایه، درآمدزایی و نفوذ ژئوپلیتیک آن را افزایش می‌دهد. اما قلب تهدید از دید مصر، در ابعاد فیزیکی این سد نهفته است.

مخزن سسد النهضة گنجایش ذخیره حدود ۷۴ میلیارد مترمکعب آب را دارد. این حجم، معادل بیش از یک سال و نیم کل آورد سالانه نیل آبی است که از اتیوپی سرچشمه می‌گیرد. فرایند پر کردن این مخزن عظیم، حتی اگر در بازای ۵ تا ۱۵ ساله انجام شود، به طور قطع باعث کاهش موقت، اما قابل توجه جریان آب به مصر خواهد شد. برخی برآوردها حاکی از کاهش ۲۵ درصدی جریان آب در این دوره و کاهش یکسومی تولید برق سد آسوان است. برای کشوری که جهان‌کون با کم‌آبی مطلق دست‌وپنجه نرم می‌کند و بارش جمعیت، نیازش روزافزون است، این کاهش موقت نیز می‌تواند فاجعه‌بار باشد.

اما نگرانی مصر، عمیق‌تر و بلندمدت‌تر است. پس از تکمیل سد، اتیوپی برای اولین بار در تاریخ، قابلیت فنی کنترل و تنظیم جریان رودخانه نیل آبی را به دست می‌آورد. این توانایی، یک اهرم هیدروپلیتیک بی‌سابقه در اختیار ادیس‌آبابا قرار می‌دهد. مصر از این سپ همواره بیا این احتمال روبرو خواهد بود که جریان آب، ابزاری برای فشار سیاسی شود. از سوی دیگر، سودان نیز به عنوان کشور پایین‌دست دیگر، از ساخت این سد منتفع می‌شود. تنظیم جریان فصلی نیل، سیلاب‌های مخرب را کاهش داده و به کشاورزی سودان کمک می‌کند. این به معنای افزایش بالقوه برداشت آب توسط سودان و در نتیجه کاهش بیشتر آب رسیده به مصر است.

انسوای هیدروپلیتیک مصر با تمایل روزافزون سودان به همکاری اقتصادی و امنیتی با اتیوپی تشدید شده است. بنابراین، اظهارات تند عبدالعاطی تنها یک بلوف دیپلماتیک نیست. این سخنان، بازتاب ترسی واقعی و عمیق از یک تغییر پارادایم در حوضه نیل است: عبور از دوران هیدروژمونی مطلق مصر به سوی توازن قوایی جدید که در آن اتیوپی، با ابزار آبی قدرتمندی در دست، نقش بازیگر اصلی را ایفا می‌کند.

♥ با کارگزاری‌های زیان‌ده چه باید کرد؟

مسعود مهدیان، کارشناس بازار سرمایه با اشاره به وضعیت صنعت کارگزاری در سال‌های اخیر گفت: در پنج سال گذشته کارگزاری‌ها به‌دلیل کاهش اقبال به بازار سرمایه با افت جدی درآمد عملیاتی مواجه شده‌اند و راهکارهای کوتاه‌مدتی که طی این سال‌ها اجرا شده، نتوانسته درمان پایداری برای مشکلات این صنعت باشد. وی افزود: این وضعیت به‌ویژه برای کارگزاری‌های کوچک، خصوصی و تازه‌تأسیس شدیدتر بوده است. در مقابل، کارگزاری‌های وابسته به نهاده‌ا و شرکت‌های بزرگ دولتی و خصوصی به‌دلیل برخورداری از معاملات درون گروهی، چه در بورس اوراق بهادار و چه در بورس کالا، توانسته‌اند خود را سرپا نگه دارند و عملکرد بهتری داشته باشند. مهدیان یکی از چالش‌های اصلی صنعت کارگزاری را نبود تنوع درآمدی دانست و توضیح داد: تمرکز صرف بر کارمزد معاملات سهام باعث شده درآمد کارگزاران به‌شدت به نوسانات بازار وابسته باشد. درحالی‌که توسعه ابزارهای نوین مالی، استفاده از فناوری‌های روز دنیا و حتی به‌کارگیری هوش مصنوعی می‌تواند مدل کسب‌وکار کارگزاری‌ها را متحول کند.

ایسن کارشناس بازار سرمایه تأکید کرد: عمق‌دهی به بازار سرمایه که همواره در دستور کار سیاستگذاران قرار دارد، نباید صرفاً به بازار سهام محدود شود. بازارهای کالایی، صندوق‌ها، ابزارهای تأمین مالی، معاملات انرژی و به‌ویژه حوزه برق، ظرفیت‌هایی هستند که می‌توانند به تعمیق بازار کمک کنند و هم منبع درآمد جدیدی برای کارگزاران به‌شمارد. وی در ادامه با اشاره به نرخ کارمزدها گفت: نرخ فعلی کارمزد کارگزاری‌ها هیچ تناسبی با رشد تورم و افزایش هزینه‌های در سال‌های اخیر ندارد. این موضوع یکی از مطالبات جدی کارگزاران از نهادهای بالادستی است و بدون اصلاح آن، ادامه فعالیت بسیاری از کارگزاری‌ها با چالش روبه‌رو خواهد بود. مهدیان با اشاره به ریسک‌های سیاسی و اقتصادی سال‌های اخیر افزود: بی‌اعتمادی ایجادشده پس از وقایع سال ۱۳۹۹ همچنان بر بازار سرمایه سایه انداخته است. تا زمانی که ثبات اقتصادی و اعتماد به بازار بازنکرده، نمی‌توان انتظار جذب پایدار نقدینگی و به‌عین آن بهبود درآمد صنعت کارگزاری را داشت. وی تصریح کرد: با این حال، اجرای چنین سیاستی نیازمند توجه به جزئیات مهمی است. هر کارگزاری‌ای ذی‌نفعان خاص خود را دارد و بررسی شرایط سهامداران، کارکنان و ساختار هر نهاد پیش از ادغام ضروری است. هدف نهایی باید خروج از زیان و حرکت به سمت سودآوری باشد، نه صرفاً جمعیت فقط نه‌اد زیان‌ده. تدوین برنامه و سازوکار مشخص، نه‌چند برای ادغام بلکه برای آینده فعالیت این کارگزاری‌ها اهمیت بالایی دارد و این مسیر باید کاملاً کارشناسی‌شده طی شود. وی با تأکید بر لزوم حفظ رقابت در صنعت کارگزاری گفت: ادغام به‌محدودیت در صدور مجوزها اگر به ایجاد انحصار منجر شود، می‌تواند مزیت رقابتی را از بین ببرد و انگیزه کارگزاران برای ارائه خدمات بهتر و نوآورانه به مشتریان را کاهش دهد.درحالی‌که افزایش تعداد بازیگران در سال‌های گذشته، به‌شکل‌گیری ایده‌های جدید و رقابت جدی‌تر در جذب مشتری منجر شده است. این کارشناس بازار سرمایه در پایان گفت: اگر ادغام‌ها بتواند به بهبود کارایی بازار، جذب نقدینگی و افزایش عمق بازار سرمایه کمک کند، قابل دفاع است؛ اما در غیر این صورت، خطر ناپایداری می‌تواند در تعیین چارچوب‌ها و الزامات کلی برای صنایع مختلف تعریف شود، اما ورود مستقیم و دستوری به تصمیم‌های مالکانه بنگاه‌ها نه‌تنها ضروری نیست، بلکه می‌تواند کارکرد طبیعی بازار را مختل کند. او افزود: این نگاه که خود صاحبان کسب‌وکار مسیر آینده‌شان را طراحی کنند، منطقی‌تر و کارآمدتر است. این کارشناس بازار سرمایه با اشاره به تحولات سال‌های اخیر صنعت کارگزاری توضیح داد: طی سال‌های گذشته، بخشی از فعالیت‌های کارگزاری‌ها از این صنعت خارج و به نهادهای دیگر واگذار شد و همزمان کاهش ارزش معاملات و افت سودآوری بازار، فشار مضاعفی بر کارگزاری‌ها وارد کرد. این شرایط باعث شد برخی کارگزاری‌ها، به‌ویژه آنهایی که توان مالی کمتری داشتند و وابسته به گروه‌های مالی بزرگ یا شرکت‌های تولیدی نبودند، با زیان مواجه شوند. وقایع ادامه داد: کارگزاری‌هایی که پشتوانه فعالیت‌هایی مانند عرضه در بورس کالا یا ارتباط با نهادهای مالی بزرگ را نداشتند،بیش از سایرین تحت تأثیر این شرایط قرار گرفتند. با این حال، مصوبه اخیر سازمان بورس برای اصلاح کارمزدها می‌تواند بخشی از این فشارها را کاهش دهد و باید منتظر ماند و اثرات عملی آن را در صورت‌های مالی شرکت‌ها مشاهده کرد. او با اشاره به بهبود نسبی شرایط بازار سرمایه تأکید کرد: هم اصلاح ساختار کارمزدها و هم بهبود فضای کلی بازار می‌تواند به مجموع به بهبود عملکرد شرکت‌های کارگزاری منجر شود و زمینه اتفاقات مثبت‌تری را برای این صنعت فراهم کند.

بوده ابزاری کنترل‌کی که طی سال‌ها به‌عنوان یکی از محدودیت‌های معاملاتی شناخته می‌شد. حذف این ابزار می‌تواند به تسریع فرآیند کشف قیمت، افزایش کارایی بازار و بهبود نقدشوندگی منجر شود. این تصمیم را می‌توان یکی از پالس‌هایی دانست که در صورت تداوم، زمینه‌ساز کاهش سایر محدودیت‌ها نظیر دامنه نوسان، گره‌های معاملاتی و توقف‌های طولانی‌مدت نمادها خواهد بود و در نهایت می‌تواند به کاهش هزینه‌های معاملاتی نیز بینجامد. وی ادامه داد: نکته کلیدی در این میان آن است که بازار سرمایه برای حرکت به سمت توسعه‌یافتگی، نیازمند شفافیت اطلاعاتی، افزایش عمق بازار، تقویت بازارگردانی و فاصله گرفتن از سیاست‌های دستوری است. کاهش محدودیت‌های غیرضروری، می‌تواند جذابیت بازار سهام را افزایش داده و به جذب پایدار نقدینگی‌های سرگردان کمک کند.

این کارشناس افزود: رخداد دوم، عرضه اولیه شرکت پتروشیمی ارون‌ده به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین و استراتژیک‌ترین

مجمع‌های پتروشیمی کشور است؛ رخدادی که می‌تواند سرآغاز عرضه اولیه شرکت‌های بزرگ و اثرگذار در بازار سرمایه باشد. ورود این دست از شرکت‌ها، علاوه بر ارتقای کیفیت بازار، به افزایش عمق و تنوع فرصت‌های سرمایه‌گذاری کمک خواهد کرد.

نصیرزاده رخداد سوم را پذیرهنویسی سه صندوق کالایی مبتنی بر نقره برای نخستین‌بار در بورس دانست و

گفت: این اقدام در راستای توسعه ابزارهای نوین مدیریت دارایی، تنوع‌بخشی به پرتفوی سرمایه‌گذاران و تکمیل زنجیره ابزارهای مالی کالایی ارزیابی می‌شود.

وی در خصوص وضعیت معاملات نیز گفت: روز گذشته شاخص کل با نزدیک شدن به سطح ۴میلیون واحد، زمینه شکل‌گیری انتظارات جدید در میان فعالان بازار را فراهم کرده است. نکته حائز اهمیت آن است که رشد اخیر بازار با افزایش معنادر ارزش معاملات و رسیدن آن به محدوده ۲۰ همت همراه بوده که اعتبار و پایداری این حرکت را نسبت به دوره‌های گذشته افزایش می‌دهد.

نصیرزاده گفت: هرچند در روزی که شاهد عرضه اولیه و پذیرهنویسی مهم بودیم، به‌طور طبیعی فشار عرضه در بازار به‌صورت مقطعی افزایش یافت، اما تاکنون شواهد معناداری از تغییر روند یا چرخش منفی بازار مشاهده نمی‌شود. این کارشناس معتقد است مجموعه تحولات اخیر، از کاهش محدودیت‌های معاملاتی گرفته تا سیگنال‌های سیاستگذار در حوزه‌هایی مانند سیاست‌های ارزی، قیمت‌گذاری و رفع موانع سودآوری صنایع، همگی نشان‌دهنده رویکردی جدید در قبال بازار سرمایه است. او با این توضیح گفت: این رویکرد پیش‌تر نیز در اظهارات وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل ردیابی بوده و انتظار می‌رود در بودجه سال ۱۴۰۵، حمایت از بازار سرمایه به‌صورت مشخص‌تر و عملیاتی‌تر، از جمله با اصلاح برخی محدودیت‌های قانونی و سیاستی، انعکاس یابد.

نصیرزاده در پایان اذعان کرد: در مقایسه با سایر بازارهای دارایی، بازار سهام همچنان ارزان‌ترین و جامانده‌ترین بازار محسوب می‌شود. این جاماندگی بیش از آنکه ریشه در متغیرهای بنیادی داشته باشد، ناشی از ریل‌گذاری‌ها و سیاستگذاری‌های نادرست در دوره‌های گذشته بوده است؛ به گونه‌ای که رونق‌های بازار سهام اغلب همزمان با جهش‌های ارزی و تورم‌های افسارگسیخته شکل گرفته است. با این حال، شرایط فعلی این ظرفیت را دارد که چرخ‌های جدید از رونق بازار سرمایه را رقم بزند و رشد اخیر را می‌توان آغازی بر این سیکل جدید تلقی کرد.

حمایت بازارساز و تداوم روند صعودی

برزو حق شناس، تحلیلگر ارشد بازار سرمایه در ارزیابی شرایط اخیر بورس گفت: بازار سرمایه به‌رغم عرضه‌هایی که در دو روز ابتدایی هفته شاهد آن بودیم، دیروز توانست از پس فشار فروش برآید. آنچه در تابلوی معاملات مشاهده می‌شود، حمایت بسیار قوی و معنادار بازار در محدوده‌های منفی است؛ حمایتی که باعث شده کلیت بازار عملکرد قابل قبولی از خود نشان دهد».

او با اشاره به جابه‌جایی جریان نقدینگی میان صنایع مختلف ادامه داد: در حال حاضر شاهد چرخش نقدینگی از گروه‌ها و صنایعی هستسیم که رشد کرده‌اند به سمت صنایع عمدتاً کوچک‌تر و جامانده از رشد. این رفتار کاملاً طبیعی است و عرضه‌هایی که در این مسیر شکل می‌گیرد، تا زمانی که حجم معاملات روزانه بازار در سطوح بالای ۱۷ تا ۱۸ همت تثبیت شود، نگران‌کننده نخواهد بود.

حق شناس تأکید کرد: بازار ممکن است در ادامه مسیر با وقفه‌های زمانی یا اصلاح‌های قیمتی مقطعی مواجه شود، اما این اصلاح‌ها مانعی برای تداوم روند نخواهد بود، مشروط بر آنکه حجم معاملات در همین سطوح حفظ شود. این تحلیلگر ارشد بازار سرمایه در ادامه به متغیرهای اثرگذار بیرونی اشاره کرد و گفت: تا زمانی که روند دلار آزاد صعودی باشد و هم‌زمان سطح ریسک‌های سیستماتیک افزایش پیدا نکند، چشم‌انداز بازار سرمایه را صعودی ارزیابی می‌کنم. تنها ریسک جدی پیش‌روی بازار، افزایش ریسک‌های سیستماتیک است که در صورت وقوع، می‌تواند همبستگی میان دلار و بازار سرمایه را تضعیف کند.

او در جمع‌بندی خاطرنشان کرد: در صورتی که سطح ریسک‌های سیستماتیک کنترل شود و روند صعودی دلار آزاد ادامه داشته باشد، بازار سرمایه همچنان مسیر صعودی خود را دنبال خواهد کرد؛ هرچند ممکن است این مسیر با اصلاح‌های جزئی در برخی سهام و صنایع همراه باشد. به‌طور کلی، مادامی که حجم معاملات روزانه بالاتر از ۱۷ تا ۱۸ همت قرار دارد، نگرانی خاصی متوجه بازار نیست.

بورس تهران پس از ثبت دو روز پرنوسان، در معاملات اخیر وارد فاز متعادل‌تری شد؛ فازی که نشانه‌های آن بیش از همه در رفتار متعادل‌سازی بازار خودنمایی می‌کند. درحالی‌که شاخص کل پس از رشد پرشتاب ماه‌های گذشته، در برخورد با مرز روانی ۴میلیون واحدی دچار مکث شد، شاخص هموزن توانست با شیب بیشتری حرکت کند و بخشی از عقب‌ماندگی خود را جبران کند. این واگرایی رفتاری، از چرخش تدریجی نقدینگی از نمادهای بزرگ و دلاری به سمت سهام کوچک و متوسط حکایت دارد.

آمار معاملات نیز این روایت را تأیید می‌کند. ارزش معاملات خرد در سطوح بالاتر از ۱۸ هزار میلیارد تومان تثبیت شده و ورود پول حقیقی همچنان ادامه دارد؛ هرچند مقصد این نقدینگی نسبت به هفته‌های گذشته تغییر کرده است. تمرکز جریان پول بر صنایعی مانند سیمان، کاشی و سرامیک و کانی‌های فلزی، نشان می‌دهد بازار در حال بازتعریف اولویت‌های کوتاه‌مدت خود است. در چنین فضایی، ایست موقت شاخص کل پشت ابر کانال ۴میلیون واحدی رفتاری طبیعی به نظر می‌رسد؛ به‌ویژه آنکه متغیرهای بنیادی همچون ارزش دلاری بازار و نسبت P/E همچنان در محدوده‌های متعارف تاریخی قرار دارند. اگر ریسک تازه‌ای از بیرون به بازار تحمیل نشود، این مکث می‌تواند بیش از آنکه نشانه پایان مسیر باشد، مقدمه‌ای برای ادامه حرکت بازار در سطوح بالاتر تلقی شود.

در واکنش به مقاله منتشر شده در روزنامه «دنیای اقتصاد» مورخ ۹۳۴. ۴۰۴۰۱۲ تحت عنوان «عقشه فرار ارزهای صادراتی» به منظور شفاف‌سازی و جلوگیری از برداشت‌های نادرست، وزارت صمت جوابیه‌ای را به روزنامه «دنیای اقتصاد» ارسال کرده است. متن این جوابیه به شرح زیر است:

«وزارت صنت، معدن و تجارت به عنوان متولی تولید و تجارت کشور، همواره کوشیده است که بستر مناسب برای تقویت فضای تولید فراهم نماید. سیاست سهمیه‌بندی ارزی که این وزارت‌خانه در پی تحولات ناشی از نوسانات نرخ ارز و افزایش تقاضا، ناگزیر به اجرای آن شد در راستای مدیریت بهینه منابع ارزی کشور، اولویت بندی به کالاهای ضروری و مواد اولیه ضروری و صادرات تقاضا اتخاذ شده است. در همین راستا توجه به این نکته اهمیت دارد که سهمیه بندی ارزی رویه‌ای متداول به ویژه در کشورهایی است که بنا بر شرایط سیاسی یا کمبود منابع ارزی و محدودیت‌های ناشی از تحریم مواجه‌اند.

لذا این موضوع که این وزارت‌خانه به‌رغم میل باطنی خود، ناگزیر به سهمیه بندی ارزی شده می‌بایست مدنظر قرار گیرد. بدیهی است که برای توزیع عادلانه ارز میان فعالان تولیدی و بازرگانی، میزان سوابق واردات سال‌هایی که سهمیه بندی به این صورت نبوده و شکاف نرخ ارز تخصیصی وزارت‌خانه در مقایسه با ارز آزاد به نسبت کمتر بوده به عنوان مبنای اولیه سهمیه بندی ملاک عمل قرار گیرد.

اقتصاد دیجیتال به‌جای اقتصاد نفتی

مصنوعی، بلاک‌چین و مدیریت داده‌ها قرار است پیچیدگی را به وضوح تبدیل کنند و به نوآوران اعتماد به نفس دهند تا ضمن حفظ اعتماد، جسورانه آن را بسازند. در جهانی که بحث بر سر چگونگی کنترل فناوری‌های نوظهور است، امارات متحده عربی نمونه‌ای از چگونگی هدایت آن را ارائه می‌دهد.

ادغام در بخش‌های مختلف

یک جرقه واحد، شهر را به حرکت در نمی‌آورد؛ بلکه یک شبکه متصل این کار را انجام می‌دهد. اکوسیستم دیجیتال امارات متحده عربی نیز به همین شکل عمل می‌کند و دولت، کسب‌وکار و دانشگاه را در یک شبکه پیشرفت به هم پیوند می‌دهد. امروزه، امارات متحده عربی نمونه بارزی از چگونگی جذب سرمایه جهانی توسط همکاری‌های بین بخشی ارائه می‌دهد. هم‌زمان با شتاب گرفتن اقتصاد دیجیتال این کشور، مشارکت بین رهبران فناوری و سیاستگذاران به عوامل کلیدی پیشرفت تبدیل شده است. در &e. بخش‌های عمومی این شرکت، تلکام، فین‌تک، رایانش ابری و امنیت سایبری را به هم متصل می‌کنند و به نهادهای دولتی و خصوصی این امکان را می‌دهند که به سرعت و ایمن، دیجیتال‌سازی شوند. گسترش این شرکت به سمت خدمات ابری مبتنی بر هوش مصنوعی و راهکارهای شهر هوشمند، آن را به شریکی حیاتی برای ابتکارات دیجیتال‌سازی دولت و تحول بخش خصوصی تبدیل کرده است. دوویدار توضیح می‌دهد: «تقش &e. توانمندسازی هر صنعتی است. وقتی یک شرکت انرژی، یک بیمارستان و یک وزارت‌خانه دولتی بتوانند همگی روی زیرساختی امن و سازگار با یکدیگر فعالیت کنند، کل اقتصاد کارآمدتر می‌شود. ما در حال ساختن بافت پیوندی دولت دیجیتال هستیم.» این رویکرد اکوسیستمی تضمین می‌کند که تحول دیجیتال در بخش‌های خاص محصور نشد، بلکه در کل بافت اقتصادی کشور تنیده شده است. این طرح ضمن پرورش استرات‌آپ‌های داخلی که قادر به صادرات نوآوری اماراتی به سراسر جهان هستند، از شرکای فناوری جهانی دعوت به همکاری می‌کند.

مکث بورس پشت ابر کانال ۴ میلیون

۵ فر حناز نعمتی – بورس تهران پس از دو روز پرنوسان، در جریان معاملات دیروز وارد فاز متعادل تری شد.

در حالی که شاخص کل طی ماه‌های اخیر و از کف شهریورماه، با اتکا به لیدری سهام شاخص‌ساز رشد پرشتاب‌تری را نسبت به نماگر هموزن تجربه کرده بود، روز دوشنبه در مواجهه با مرز روانی ۴میلیون واحدی مکث کرد. این توقف موقت، فرصتی فراهم آورد تا شاخص هموزن با افزایش تحرک تقاضا، بخشی از فاصله ایجادشده در هفته‌های گذشته را جبران کند و بار دیگر نقش خود را در جهت‌دهی به نبض عمومی بازار به رخ بکشد.

در بورس دوشنبه چه گذشت؟

در پایان معاملات روز گذشته، شاخص کل بورس تهران با وجود آنکه در مقطعی از دادوستدها از سطح ۳میلیون و ۹۴۰هزار واحد عبور کرد، در ادامه زیر فشار عرضه‌ها تاب نیآورد و عقب نشست. نماگر اصلی بازار در نهایت با نوسان ۰.۲۸ درصدی در محدوده ۳میلیون و ۹۰۹هزار واحد متوقف شد؛ توقفی که بیش از آنکه نشانه ضعف تقاضا باشد، بیانگر احتیاط معامله‌گران در آستانه یک مرز روانی مهم بود. در سوی دیگر بازار، شاخص کل هموزن با رشدی معنادارتر معادل ۰.۸۲ درصد، تا سطح یک‌میلیون و ۹هزار واحد پیشروی کرد؛ حرکتی که از چرخش تدریجی توجه بازار به سمت سهام کوچک و متوسط حکایت دارد.

مقایسه عملکرد دو نماگر اصلی بازار تصویر روشن‌تری از این چرخش ارائه می‌دهد. شاخص کل از کف شهریورماه تاکنون بیش از ۶۳درصد رشد کرده، درحالی‌که شاخص هموزن تنها حدود ۱۸درصد بالاتر از کف خود ایستاده است. همین فاصله قابل‌توجه در بازدهی، زمینه را برای فعال شدن دوباره تقاضا در نمادهای جامانده فراهم کرده؛ تقاضایی که در معاملات اخیر و به‌ویژه در جریان دادوستدهای روز گذشته، نخستین نشانه‌های جدی خود را به تابلوی معاملات نشان داد.

در شرایطی که شاخص کل توانست بالای سطح ۳میلیون و ۹۴۱هزار واحد تثبیت شود و ترجیح داد در آستانه کانال ۴میلیون واحدی نفسی تازه کند، شاخص هموزن با شیب بیشتری مسیر صعود را ادامه داد. حذف حجم مینا و بهبود نسبی نقدشوندگی در نمادهای کوچک، عاملی است که می‌تواند این روند را تقویت کند؛ به‌ویژه در بازاری که بخشی از جریان نقدینگی، با فاصله گرفتن از نمادهای بزرگ و دلاری، به سمت صنایع کمتر

تدابیر وزارت صمت برای تخصیص بهینه منابع ارزی

امارات متحده عربی هرگز منتظر ظهور دنیای فردا نمانده است؛ بلکه آن را می‌سازد. از شن برخاسته و به آسمان‌خراش رسیده و اکنون به خلاقیت متصل شده است یعنی مردم این کشور از کاربر صرف ابزارهای دیجیتال به سازنده آنها تبدیل شده‌اند. به نوشته مجله تایم، این فصل جدیدی از داستان آنهاست: طرحی برای آینده‌ای مبتنی بر فناوری که با بینش، دقت و نیروی انسانی تقویت می‌شود.

مسابقه برای رسیدن به نسل ششم اینترنت همراه

هر اقتصادی به یک ستون فقرات دیجیتال نیاز دارد. ستون فقرات امارات متحده عربی در حال حاضر در سطح جهانی است و رتبه پنجاه و یکم جهانی را در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، کارایی دولت و پوشش تلفن همراه کسب کرده است. با این حال، این کشور برای جشن گرفتن لحظه‌ای وقت خود را در هدر نمی‌دهد؛ بلکه در حال سرمایه‌گذاری روی نسل بعدی اتصال با شبکه‌های 5G و 6G است که می‌توانند زیربنای شهرهای هوشمند، حمل‌ونقل خودران و اکوسیستم‌های محاسبات لبه‌ای باشند. حاتم دوویدار، مدیر اجرایی گروه در &e. توضیح می‌دهد: «اتصال سریع و قابل اعتماد همچنان پایه و اساس جوامع توانمند دیجیتالی است و درهایی را به سوی یادگیری در جایی که زمانی موانعی وجود داشت، باز می‌کند، کارآفرینان محلی را به مدعیان جهانی تبدیل می‌کند و مردم را به هم نزدیک‌تر می‌کند.»

کسب‌وکارهایی مانند &e. نقش کلیدی در این تحول ایفا می‌کنند. تحت رهبری دوویدار، این شرکت از ارائه‌دهنده خدمات مخابراتی به معمار فناوری تبدیل شده است و جاه‌طلبی‌های کشور را به هر خانه، شرکت و شبکه شهری متصل می‌کند. سرمایه‌گذاری‌های این شرکت در محاسبات لبه‌ای و زیرساخت‌های حمل‌ونقل خودران، با هدف هوشمندسازی واقعی شهرهای «هوشمند» فردا انجام می‌شود: «شهرهایی که یاد می‌گیرند، پیش‌بینی می‌کنند و پاسخ می‌دهند.» هر استقرار قابلیت‌های جدید شبکه به جاه‌طلبی کشور که در برنامه «ما، امارات متحده عربی در ۲۰۳۱» تعیین شده است، کمک شایانی می‌کند: «این یعنی، تبدیل شدن به یکی از متصل‌ترین و آماده‌ترین کشورهای جهان برای نوآوری.»

مدیریت پیشگیرانه برای فناوری آینده

کارشناسان حوزه دیجیتال می‌گویند که فناوری به سرعت در حال حرکت است، اما حکومتداری باید سریع‌تر حرکت کند. موتور سیاستگذاری امارات متحده عربی به گونه‌ای طراحی شده است که نه با انتظار برای قوانین جهانی، بلکه با نوشتن آنها، سرعت را تعیین کند. طبق استراتژی اقتصاد دیجیتال امارات، هدف مشخص است: دو برابر کردن سهم اقتصاد دیجیتال در تولید ناخالص داخلی غیرنفتی از ۹.۷ درصد (۲۰۲۲) به ۱۹.۴ درصد در عرض یک دهه. دستیابی به این هدف به معنای مواجهه با مقررات نه به‌عنوان یک مانع سرعت، بلکه به‌عنوان یک سکوی پرتاب است. چارچوب‌های جدید برای اخلاقی هوش

چالش‌های تدوین نقشه پایدار

برای تجارت ایران

تجارت خارجی در معنای کلان خود صرفا نتیجه تصمیم‌های مقطعی یا اراده بازیگران منفرد نیست، بلکه محصول یک پستر نهادهی، ساختاری و تاریخی است که در آن امکان طراحی، پیش‌بینی و تداوم سیاست‌ها فراهم می‌شود. در چنین نگاهی پرسش اصلی این نیست که چرا ایران نقشه تجاری ندارد؛ بلکه این است که چه شرایطی حاکم شده که در آن نقشه‌داشتن عملا ناممکن است. این تمایز مفهومی ما را از دآوری‌های شخصی و نهادهی دور و به سطح تحلیل اقتصاد سیاسی کلان نزدیک می‌کند.

چالش‌های تدوین نقشه پایدار برای تجارت ایران

در ادبیات اقتصاد بین‌الملل، ترسیم نقشه تجاری مستلزم ثبات نسبی در سه حوزه است: افق تولید، افق نهادهی و افق تعاملات خارجی. نقشه زمانی معنا دارد که بتوان درباره مسیر آینده تصمیم گرفت و از تداوم آن اطمینان نسبی داشت. در شرایطی که این‌افق‌ها به‌طور مداوم دستخوش تغییر هستند، سیاست تجاری ناگزیر به واکنش‌های کوتاه‌مدت فروکاسته می‌شود. مساله ایران دقیقا در همین نقطه قرار دارد؛ نه به‌دلیل فقدان ظرفیت، بلکه به‌واسطه سیال‌بودن مداوم محیط تصمیم‌گیری.

اقتصاد ایران از منظر ساختار تولید، متکی بر انرژی، صنایع بالادستی و تولیدات میان‌پایه است؛ ساختاری که ذاتا به افق‌های بلندمدت، سرمایه‌گذاری پایدار و بازارهای قابل‌پیش‌بینی نیاز دارد. با این حال زمانی که متغیرهای کلان اقتصادی از نرخ ارز گرفته تا سیاست‌های تجاری در بازه‌های کوتاه تغییر می‌کنند، امکان هم‌راستاسازی تولید در بازارهای هدف از بین می‌رود. در چنین فضایی، نه بنگاه می‌تواند استراتژی صادراتی تعریف کند و نه سیاستگذار قادر است مسیر مشخصی را تثبیت کند. بنابراین فقدان نقشه تجاری بیش از آنکه ناشی از تصمیم نگرفتن باشد، حاصل ناپایداری افق تصمیم‌گیری است.

در سطح نهادهی نیز نقشه‌داشتن مستلزم پیش‌بینی‌پذیری است. اما زمانی که قواعد تجارت خارجی، نظام ارزی، سازوکارهای تامین مالی و حتی اولویت‌های سیاست خارجی به‌طور مستمر در حال تغییر هستند، تجارت در وضعیتی «شناور» قرار می‌گیرد. در چنین شرایطی کنشگران اقتصادی یاد می‌گیرند به‌جای برنامه‌ریزی خود را با شرایط تطبیق دهند. این تطبیق‌پذیری، اگرچه در کوتاه‌مدت بقا را ممکن می‌کند، اما در بلندمدت امکان طراحی نقشه را از بین می‌برد. نقشه نیازمند ایستایی نسبی است؛ درحالی‌که محیط تجارت ایران نسبتا سیال است.

از منظر تعاملات خارجی نیز نقشه تجاری زمانی شکل می‌گیرد که کشور بتواند جایگاه خود را در نظام اقتصاد جهانی تعریف کند. این جایگاه نه صرفا سیاسی است و نه صرفا اقتصادی، بلکه ترکیبی از هر دو است. در شرایطی که روابط خارجی تحت تاثیر عدمقطعیت‌های مداوم قرار دارد، تفکیک بازارها و تعریف نقش پایدار در شرق یا غرب دشوار می‌شود. نه غرب به‌عنوان بازاری قاعده‌محور، امکان اتکای بلندمدت می‌یابد و نه شرق به‌عنوان بازاری مقیاس‌محور، امکان پیش‌بینی ارائه می‌دهد. در نتیجه، تجارت در وضعیتی معلق باقی می‌ماند که در آن، نقشه‌داشتن به‌لحاظ عملیاتی معنا پیدا نمی‌کند.

ویژگی غالب این وضعیت، «واکنشی‌شدن عقلانیت تجاری» است. در چنین بستری، سیاست‌ها نه برای رسیدن به مقصدی مشخص، بلکه برای مدیریت شرایط جاری اتخاذ می‌شوند. هر شوک بیرونی یا درونی، مسیر تجارت را اندکی جابه‌جا می‌کند، بی‌آنکه این جابه‌جایی‌ها در چارچوب یک مسیر از پیش طراحی‌شده معنا یابند. این وضعیت، نه نشانه فقدان آگاهی، بلکه فضایی منطقه‌زیستن در محیطی با عدمقطعیت ساختاری است.

در ادامه باید تاکید کرد از منظر ژئواکونومیک نیز هرچند ایران در موقعیتی ممتاز قرار دارد، اما بهره‌برداری از این موقعیت مستلزم پیوند آن با استراتژی تجاری بلندمدت است. در شرایطی که اولویت‌ها، قواعد و مسیرها دائما در حال بازتعریف هستند، مدیریت جغرافیایی به‌جای آنکه به راهبرد تبدیل شود، به ظرفیت بالقوای معلق بدل می‌شود. بنابراین، «معطل‌ماندن ژئو اکونومیک» بیش از آنکه ناشی از غفلت باشد، حاصل نبود بستر لازم برای تبدیل مزیت به نقشه است. به‌عبارتی نمی‌توان از نداشتن نقشه تجارت سخن گفت، بی‌آنکه به شرایطی پرداخته که امکان نقشه‌داشتن را محدود کرده‌اند. مساله اصلی تجارت ایران، نه فقدان اراده نه خطای فردی و نه کمبود ظرفیت است؛ بلکه حاکم‌بودن وضعیتی است که در آن ثابت، پیش‌بینی‌پذیری و افق بلندمدت به حداقل رسیده‌اند. تا زمانی که این شرایط کلان تغییر نکند، نقشه تجاری نه طراحی‌ناپذیر، بلکه بی‌معنا خواهد بود. در چنین بستری، نخستین گام نه ترسیم نقشه، بلکه فراهم‌کردن شرایطی است که نقشه‌داشتن را ممکن کند.

قانون‌گذاری مطابق شرایط کشور

عرشی‌ا حسن پور –ج‌ژنیات لایحه اصلاح و تکمیل بر خ‌ی از قوانین تعزیرات حکومتی با محوریت مقررات مربوط به قاچاق کالا و ارز در نشستنی با حضور نمایندگان پارلمان بخش خصوصی و اعضای هیات نمایندگان اتاق ایران بررسی شد. مبارزه با قاچاق کالا و ارز اصلی اساسی در مسیر توسعه صنعتی و اقتصادی است با این‌وجود باید تاکید کرد که قانون کنونی در کشور ما با کاستی و ایرادات جدی مواجه‌است.

ارز، ثبت‌سفارش، مشکلات استاندارد و… دیر ترخیص می‌شوند. از سوی

دیگر سازمان تملک کالای متروکه هم برای ضبط این کالاها اقدام می‌کند. حسن‌زاده، افزود: در جنگ ۱۲ روزه شاهد بودیم که با هماهنگی و حذف بوروکراسی‌های غیرضروری، ۸۵ درصد کالاهای گمرک ترخیص شدند و مشکلی هم پیش نیامد. امروز هم در شرایط بد ارزی و مالی کشور صحیح نیست به دلیل مسائل مربوط به آزمایش و استاندارد و… کالاهای دو ماه یا بیشتر در گمرک رسوب کنند. باید فرایندی برای ترخیص به موقع کالاها از گمرک تعریف شود.

محمدرضا رضانی، معاون امور مجلس اتاق ایران هم با اشاره به ضرورت اصلاحاتی در قانون تعزیرات و قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، گفت: فعالان اقتصادی و اتاق‌های سراسر کشور مشکلات زیادی در حوزه ارزی، تجارت و گمرک دارند. بخش خصوصی امیدوار است با کمک دستگاه‌های اجرایی و مجلس این موضوعات حل‌وفصل شوند.

ضرورت توجه به ابعاد اقتصادی

در ادامه این نشست، محمد زاترئ، رئیس مرکز بهبود کسب‌وکار اتاق ایران به موضوع الزام درج قیمت تمام‌شده و قیمت مصرف‌کننده از سوی واردکننده و یا تولیدکننده در لایحه اشاره کرد و گفت: درج قیمت تولیدکننده از نظر اقتصادی و حقوقی توجیه ندارد و کمیسیون اقتصادی مجلس هم موافق حذف آن است. قیمت تولیدکننده باید حذف شود و درج قیمت بر عهده توزیع‌کننده است. به علاوه مشخص نیست واردکننده کجا باید این قیمت را درج کند و درج آن چه تاثیری بر قیمت مصرف‌کننده دارد. در ادامه ابوالفضل روغنی، دبیرکل اتاق ایران هم با بیان اینکه قوانین فعلی برای شرایط عادی نوشته شده‌اند اما تجریم‌ها ساختار کشور را دچار اختلال کرده است، گفت: قوانین امروز پاسخگوی شرایط تحریمی نیست. بسیاری از پرونده‌هایی که در تعزیرات تشکیل شده ناشی از این موضوع است. بنابراین باید مساله بزرگ‌تر حل شود.

پیشنهاد‌های ۳۱‌گانه کمیسیون گمرک اتاق

محمدرضا فاروقی، رئیس کمیسیون گمرک اتاق ایران نیز با اشاره به

اینکه مواد این قانون از موضوعات پرترکار اعتراضی اتاق ایران است، گفت: زمان تدوین قانون شرایط کشور خاص بود و باید با جدیت با پدیده قاچاق مبارزه می‌شد. اما برخی اصلاحات ۱۴۰۱ به این طرف باعث شده ریسک ورود کالا از مبادی رسمی به نسبت مبادی غیررسمی به شدت افزایش پیدا کند. وی با برشمردن مصادیقی از مواد مشکل‌ساز این قانون، به تشریح برخی از پیشنهادات ۳۱‌گانه این کمیسیون برای اصلاح این قانون پرداخت.

مساله بازگشت ارز فعالان اقتصادی

اسماعیل علیزادی، معاون حقوقی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز نیز در این جلسه تاکید کرد: باید مراقب بیش اظهاری‌ها و کم اظهاری‌ها در شرایط ارزی امروز کشور باشیم. گمرک نمی‌تواند نسبت به پدیده قاچاق بی‌تفاوت باشد. باید در مبادی ورود کالا، اظهار انجام‌شده تا جای ممکن به واقعیت نزدیک باشد. وی با اشاره به مزیت‌های مختلف این لایحه، ادامه داد: هم دولت و هم مجلس معتقدند باید چند تالاری در بحث ارز را حذف کنیم و یک تالار کاملا توافقی داشته باشیم. این موضوع در لایحه آمده است و تصویب این لایحه مساله بازگشت ارز را حل خواهد کرد. علیزادی تاکید کرد: اگر این لایحه تصویب شود بسیاری از مشکلات بخش خصوصی در صادرات و واردات حل خواهد شد. محمد سرگزی، رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس هم با اشاره به مسائل کشور در حوزه قاچاق گفت: کمیسیون با وجود فشارها و مقاومت‌های موجود، به این مسائل ورود کرده است. نگاه کمیسیون حقوقی مجلس ایجاد گشایش در مسائل مربوط به بخش خصوصی و فعالان اقتصادی است. البته برگزاری این جلسه پایان کار نیست و تا لحظه تصویب این لایحه در مجلس همه ما باید تلاش کنیم. وی تاکید کرد: با تصویب این لایحه، بالغ بر ۴۰ درصد مشکلات مربوط به فعالیت بازرگانان حل خواهد شد.

معصومه آقاپور، مشاور رئیس‌جمهور در امور همکاری‌های اقتصادی هم با تاکید بر ضرورت افزایش هماهنگی‌ها در اجرای قوانین، گفت: الان که کشور شرایط خاص دارد هم نیمه پر و هم نیمه خالی را ببینیم و سعی کنیم فشار اقتصادی را به حداقل برسانیم. وی اظهار کرد: مواردی که حساسیت برانگیز است و احتمال دارد از طریق صحن مجلس به نتیجه نرسند، را می‌توان از طریق جلسه سران سه قوا دنبال کرد. باید شرایط را برای بخش خصوصی هموار کنیم چرا که فشار زیادی متوجه آن‌هاست. آقاپور خطاب به دست‌اندرکاران بررسی و تصویب لایحه اصلاح موادی از قانون تعزیرات حکومتی نیز گفت: خوب است برای شرایط بحرانی جای تنفسی بگذارید که اگر شرایط بحرانی خاص پیش آمد، امکان اجرایی خاص بتواند به وجود بیاید.

اصلاح در سایه همکاری با بخش خصوصی

احمد آتش هوش، رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با اشاره به لایحه اصلاح قانون تعزیرات حکومتی گفت: بخشی از این لایحه به اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اختصاص دارد که به‌خصوص مورد توجه هیات نمایندگان اتاق ایران است. وی افزود: در جلسه‌ای که با حضور اعضای کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی برگزار شد، نمایندگان اتاق بازرگانی ایران بر جوانب اقتصادی و تجاری کسب‌وکارها و لزوم توجه قانون‌گذاران به این مهم در جریان اصلاح قانون تعزیرات و مبارزه با قاچاق کالا اشاره کردند. درخواست ما این است که در بررسی و تصویب این لایحه، ابعاد اقتصادی موضوع نیز مورد توجه قرار بگیرد و صرفا بعد حقوقی در اولویت نباشد.

رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی اتاق ایران گفت: بخشی از مواد بررسی شده در نشست مشترک میان اعضای کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس، مشاور رئیس‌جمهور در امور همکاری‌های اقتصادی، نمایندگان دولت از ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و سازمان تعزیرات با رئیس و اعضای کمیسیون‌های مرتبط اتاق ایران به مواد تعزیراتی اختصاص داشت. قانون تعزیرات حکومتی در زمانی نوشته شده که شاهد تورم ۱۰ تا ۲۰ درصدی در اقتصاد ایران بودیم، اما اکنون نرخ تورم در اقتصاد ما به شدت بیشتر شده است. در حال حاضر تولیدکننده با روند روزافزون قیمت‌ها مواجه است. در همین‌حال با توجه به آنکه شرکت‌ها نقدینگی ندارند مواد اولیه را به‌صورت محدود خریداری می‌کنند و قیمت تمام‌شده آنها یکسان نیست. یعنی قیمت تمام شده هر دوره تولید با دوره بعدی یکسان نیست. در چنین فضای الزام به درج قیمت تمام‌شده روی کالا صحیح نیست. وی افزود: البته توجه به این چالش بیشتر جنبه استثنایی دارد. یعنی مخاطب قانون تعزیرات، اصناف هستند. بیشتر اصناف هستند و اعضای اتاق بازرگانی ایران به مسائل کلان‌تر تمرکز دارند.

وی افزود: فعالان بخش خصوصی به اقتصاد آزاد و تنظیم قیمت‌ها در شرایط شفاف عرضه و تقاضا تاکید دارند. با این‌وجود مسؤولان دولتی و نمایندگان بخش تعزیرات نیز با تاکید بر شرایط ویژه کشور و سواستفاده برخی از این فضای ملتهب بر استمرار نظارت‌ها بر بازار اصرار دارند. در شرایطی که افرادی به‌دنبال سوءاستفاده از وضع موجود هستند، تعزیرات نیز نمی‌تواند نسبت به این تخلفات بی‌توجه باشد. با این‌وجود ما خواستار آن بودیم که شناسایی تخلفات به درستی انجام گیرد و برخورد با آن، متناسب با جرم انجام شود.

آتش‌هوش با اشاره به نقش قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در تشخیص مصادیق قاچاق گفت: قانون مصادیق قاچاق را به درستی یا به اشتباه روشن می‌کند. قوانین و مقررات سخت‌گیرانه فرا پندهای معمول تجاری را به‌عنوان مصادیق قاچاق معرفی و چالش‌های جدی را برای واردکنندگان و صادرکنندگان پدید خواهند آورد. به‌عنوان نمونه براساس قانون اگر تفاوت وزن محموله وارداتی به کشور با مشخصات ثبت شده برای واردات آن، ۱۵ درصد بالاتر باشد، قانون‌گذار آن را در حکم قاچاق تلقی خواهد کرد. درحالی‌که ما خواستار آن هستیم که این مغایرت وزنی به ۵۰ درصد افزایش یابد. چرا که چنین مغایرت‌هایی در روند واردات طبیعی است.

در همین‌حال باید تاکید کرد که اتاق بازرگانی ایران خواستار اجرای تعدیل‌های بیشتری در این قوانین است. در مواردی صادرکننده یا واردکننده به سبب یک اشتباه مشمول قانون قاچاق می‌شوند و این موضوع تبعات جدی را برای آنها به دنبال خواهد داشت. نظرات و پیشنهادات بخش خصوصی به نمایندگان دولت و نمایندگان مجلس شورای اسلامی مطرح شده است. انتظار می‌رود این تعدیلات در قوانین مورد بحث در کمیسیون قضایی مجلس بررسی و سازوکارهای قانونی برای اصلاح آن انجام شود.

در سال ۲۰۲۵، صندوق‌های سرمایه‌گذاری مرتبط با طلا و فلزات گرانبها به‌طور کم‌بایقلایی درخشیدند و در صدر جدول بازدهی بازارهای مالی قرار گرفتند. به گزارش فایننشال تایمز، هر ده صندوق برتر بریتانیا از نظر عملکرد سالانه، به‌نحوی در طلا، سهام شرکت‌های معدنی یا فلزات گرانبها سرمایه‌گذاری کرده بودند. در این میان، صندوق «Franklin Gold and Precious Metals» با بازدهی خیره‌کننده ۱۸۴درصدی تا اواسط دسامبر، در جایگاه نخست قرار گرفت. این عملکرد چشم‌گیر بازتاب چشم‌گیر قیمت طلا و نقره در سال جاری است؛ جی‌شبی که از ترک‌ب نااطمینانی‌های ژئوپولیتیک، تلاش بانک‌های مرکزی برای کاهش وابستگی به دلار، تداوم فشارهای تورمی و شکل‌گیری نوعی ترس از عقب ماندن در میان سرمایه‌گذاران تغذیه شده است.
قیمت طلا در سال ۲۰۲۵ حدود ۶۰ درصد افزایش یافت و به بیش از ۴۳۰۰ دلار در هر اونس تروا رسید؛ سطحی که یک رکورد تاریخی محسوب می‌شود. نقره نیز در ماه دسامبر به رکوردی بالاتر از ۶۰ دلار در هر اونس دست یافت که دلیل اصلی آن، محدودیت عرضه در کنار افزایش تقاضا، به‌ویژه در کاربردهای صنعتی و سرمایه‌گذاری، عنوان شده است.
به گفته کاروس مکردموت، مدیرعامل موسسه FundCalibre که صندوق‌هایی سرمایه‌گذاری را رتب‌بندی می‌کند، طلا و فلزات گرانبها در سال ۲۰۲۵ «پشتتار بازار بوده‌اند و بازدهی‌هایی «شگفت‌انگیز» به ثبت رسانده‌اند.

کنترل دلار با «۱+۳» ابزار

بازار اسکناس ارز مداخله کند. نکته جالب این است که اعلام شد از این پس جزئیات مداخلات بانک مرکزی در بازار اسکناس ارز اطلاع‌رسانی خواهد شد. همچنین بانک مرکزی اعلام کرد برای تنظیم‌گری بازار طلا، علاوه بر تداوم روش‌های تنظیم‌گری قبلی شامل پیش‌فروش و حراج نقدی سکه، از ظرفیت بازار سرمایه و با همکاری سازمان بورس و اوراق بهادار نیز استفاده خواهد کرد. بر این اساس صندوق‌های جدید طلا راه‌اندازی خواهد شد و عموم مردم و سرمایه‌گذاران می‌توانند با شرایط جذاب‌تر نسبت به وضعیت موجود اقدام به خرید واحدها و انواع اوراق بهادار منتشرشده توسط این صندوق‌ها را انجام دهند. محمد شیرجیان اعلام کرد که در این باره طرح لازم تهیه شده است و هماهنگی‌های لازم انجام شده است. به گفته سخنگوی بانک مرکزی جزئیات مربوط به صندوق‌های جدید طلا به زودی توسط این نهاد اعلام می‌شود.

علاوه بر صندوق‌های جدید طلا، بانک مرکزی با همکاری سازمان بورس و اوراق بهادار دو صندوق پروژه ارزی و درآمد ثابت ارزی را عملیاتی خواهد کرد. عموم مردم و فعالان اقتصادی می‌توانند با استفاده از انواع منابع ارزی خود اعم از اسکناس، حواله‌ها و حساب‌های ارزی نسبت به خریداری واحدهای این صندوق‌ها اقدام کنند. طبق اعلام سخنگوی بانک مرکزی، توسعه صندوق‌های ارزی علاوه بر درآمدزایی ارزی و تامین مالی ارزی پروژه‌های تولیدی به اشتغال پایدار نیز کمک خواهد کرد.

پیش از این، معاون نظارت بر نهادهای مالی سازمان بورس و اوراق بهادار از انجام ابلاغ آمیذنامه و اساسنامه صندوق ارزی خبر داده بود. رضا عیوض‌لو اعلام کرده بود که صندوق‌های ارزی حلقه اتصال بین ارز فیزیکی و نیاز ارزی پروژه‌ها را تکمیل خواهد

حضور درخشان طلا در صندوق‌ها

در اولین روز دی ماه، همزمان با نزدیک شدن نرخ دلار بازار آزاد به ۱۳۲ هزار تومان، سخنگوی بانک مرکزی از سه ابزار جدید در بازار سرمایه و همچنین مداخله گسترده در بازار اسکناس ارز، برای مدیریت بازار ارز خبر داد. عملیاتی شدن دو صندوق پروژه ارزی و درآمد ثابت ارزی و راه‌اندازی صندوق‌های جدیدی طلا در بازار سرمایه برای مدیریت بازار ارز و طلا، سه ابزار جدید اعلام شده هستند. در کنار این موارد، سخنگوی بانک مرکزی از مداخله گسترده، مستمر و سنگین در بازار اسکناس ارز با استفاده از ظرفیت شبکه بانکی، خبر داد و تاکید کرد که از این پس جزئیات مداخله در بازار از اطلاع‌رسانی خواهد شد. به نظر می‌رسد این تصمیمات برای پاسخگویی به انتظارات تورمی موجود و تقاضای بازار اتخاذ شده است. پیش از این، بسیاری از فعالان اقتصادی بر ضرورت وجود صندوق‌های ارزی و طلایی در بازار سرمایه تاکید کرده بودند. سوالی که مطرح می‌شود این است که آیا تصمیمات جدید مطرح شده، در راستای اجرای طرح رویش است که توسط وزیر اقتصاد وعده داده شده بود؟

یک ماه پیش، وزیر اقتصاد اعلام کرد که به زودی طرح «رویش» رونمایی خواهد

شد. تشکیل و توسعه صندوق‌های ارزی از جمله برنامه‌های مهم طرح رویش اعلام شده بود. کارشناسان و مقامات مربوطه اعلام کرده بودند صندوق‌های ارزی حلقه اتصال بین ارز فیزیکی و نیاز ارزی پروژه‌ها را تکمیل خواهد کرد. بررسی‌های کارشناسی نشان می‌دهد با وجود مزایای متنوعی که توسعه این ابزارها می‌تواند داشته باشد، ولی در نهایت ابزارهای معاملاتی هستند. توسعه ابزارهای معاملاتی نمی‌تواند به مهار تورم ساختاری و مزمن و همچنین جلوگیری از رشد نرخ ارز در بازارها منجر شود.

جزئیات مداخله در بازار ارز اطلاع‌رسانی می‌شود

قیمت دلار در بازار آزاد که در روز ۲۹ آذر ماه، به ۱۳۲ هزار تومان رسیده بود، در آخرین روز این ماه به نرخ ۱۳۰ هزار و ۸۰۰تومان کاهش یافت. با این حال این کاهش ماندگار نبود و نرخ دلار در بازار آزاد، روز گذشته با هزار و ۱۰۰ تومان افزایش به رقم ۱۳۱هزار و ۹۰۰ تومان رسید. روز گذشته، نرخ اسکناس دلار در بازار رسمی نیز افزایش داشت. به طوری که نرخ دلار در تالار دوم مرکز مبادله ایران روز یکم دی ماه به رقم بیش از ۱۱۲هزار و ۴۰۰ تومان رسید. همزمان با افزایش نرخ ارز، سخنگوی بانک مرکزی سه ابزار جدید برای مدیریت بازار ارز را معرفی کرد. بر اساس گزارش بانک مرکزی، صبح روز گذشته جلسه هیات عامل و کمیته مدیریت بازار ارز به ریاست رئیس کل بانک مرکزی در این بانک تشکیل شد و چهار تصمیم اتخاذ شد. نخست آن که مقرر شد بانک مرکزی با استفاده از ظرفیت بسیار خوب شبکه بانکی در حوزه ارز با روش‌های نوین به صورت گسترده، مستمر و سنگین در

    ▼دوری از تیم ملی سخت ترین روزهای زندگی‌ام بود
بهناز طاهرخانی، کاپیتان باتجربه فوتبال بانوان ایران و بازیکن تیم ملوان، از روزهای سخت و شیرین فوتبالش می‌گوید؛ از دوری یکساله از تیم ملی تا بازگشت دوباره با انگیزهای بیشتر. او باور دارد سن فقط یک عدد است و آینده فوتبال بانوان ایران با پشتکار بازیکنان و حمایت مسئولان می‌تواند در سطح آسیا و حتی جهان بدرخشد.
علاقه‌تان به فوتبال از کجا شروع شد و چه کسی بیشترین تأثیر را داشت؟
علاقه من به فوتبال از دوران کودکی شکل گرفت و خانواده‌ام همیشه پشتیبانم بودند.همچنین دوست دارم از مریم‌ا خانم جعفری قدردانی کنم که با اعتماد و راهنمایی‌های ارزشمندشان مسیر فوتبالی‌ام را هموار کردند.
شرایط فعلی فوتبال بانوان ایران را چطور ارزیابی می‌کنید؟
فوتبال بانوان در سال‌های اخیر پیشرفت‌های قابل‌توجهی داشته و بازیکنان مستعد و باانگیزه‌ای در تیم ملی حضور دارند. البته اگر حمایت‌ها و برنام‌ریزی‌ها جدی‌تر شود، می‌توانیم به جایگاه‌های بالاتری در آسیا و حتی عرصه جهانی برسیم. من مطمئناً با تلاش بازیکنان و حمایت مسئولان، آینده فوتبال بانوان ایران روشن خواهد بود.
کاپیتان بودن در تیم ملی و باشگاه چه مسئولیتی برایتان دارد؟
کاپیتانی مسئولیت بزرگی است، اما من آن را فرصتی برای کمک به هم‌تیمی‌ها و ایجاد انگیزه می‌دانم. با تمرکز بر تمرینات، حفظ روحیه تیم و همکاری نزدیک با مربیان، سعی می‌کنم فشارها را مدیریت کرده و انرژی مثبت را به تیم منتقل کنم. برای من مهم است که همه با هم پیشرفت کنیم و بهترین نتایج را به دست آوریم.
عملکرد امسال ملوان و نقش شما در تیم چگونه بوده است؟
خیلی خوشحالم که امسال در کنار تیم جوان، متحد و باانگیزه ملوان بازی می‌کنم. بازیکنان ما استعداد زیادی دارند و مطمئنم اگر فرصت داشتم چند بازیکن با تجربه بیشتر به تیم اضافه شود، می‌توانستیم عملکرد بهتری داشته باشیم و قطعاً نتایج بهتری را می‌گرفتیم. برای من سن فقط یک عدد است؛ آنچه اهمیت دارد تلاش، تمرکز و عشق به فوتبال است. ترکیب تجربه من با انرژی بازیکنان جوان باعث می‌شود عملکرد خوبی داشته باشیم. هواداران ازلی هم همیشه با حمایت‌های پرشورشان انگیزه ما را دوچندان می‌کنند.
سخت‌ترین لحظه ورزشی‌تان چه بوده است؟
حدود یک سال و نیم از تیم ملی دور بودم و این فاصله برایم بسیار سخت بود. اما همین جدایی به من یادآوری کرد که چقدر به تیم ملی کشورم عشق می‌ورزم. در آن دوران با وجود همه چالش‌ها تلاش کردم بهترین عملکردم را حفظ کنم تا برای بازگشت آماده باشم. این تجربه به من آموخت که صبر، پشتکار و تمرکز بر هدف، کلید عبور از سخت‌ترین شرایط است.
بزرگترین آرزوی فوتبالی شما چیست؟
بزرگترین آرزویم این است که همیشه با تعهد و تلاش، بهترین عملکردم را برای تیم ملی و باشگاه‌ام ارائه دهم و در موفقیت‌های ملی و بین‌المللی سهم داشته باشم. امیدوارم الهام‌بخش بازیکنان جوان‌تر باشم و نقشی در رشد فوتبال بانوان ایران ایفا کنم.
اگر به گذشته بازگردید، چه توصیه‌ای به نوجوان فوتبالیست خودتان دارید؟
اگر به گذشته برگردم، به نسخه نوجوان خودم می‌گفتم که همیشه به تلاش و تمرین‌های مستمر ایمان داشته باش و هیچ وقت انگیزه و عشق به فوتبال را از دست نده. همچنین به خودش یادآوری می‌کردم که صبر و پشتکار، همراه با احترام به تیم و هم‌تیمی‌ها، مهم‌ترین ابزار برای رسیدن به موفقیت است.
■.....■
♥ بی احترامی یک بازیکن، جرقه جدایی
هر گاه پرسپولیس روند پر فراز و نشیبی را طی می کند ناخودآگاه نگاه‌ها به سمت مردی می‌چرخد که موفقیت‌های متعددی را با این باشگاه به دست آورده است. برانکو ایوانکوویچ، مربی سابق تیم‌های ملی و پرسپولیس یکی از مربیان سرخ‌ها در سال‌های گذشته بود که توانست با این تیم به قهرمانی لیگ برتر و صعود به فینال لیگ قهرمانان آسیا دست یابد. در واقع نام برانکو به عنوان یک ال‌ترناتیو جدی همواره مطرح بوده اما سرمربی پرسپولیس همیشه تلاش کرده اظهارات‌ای انجام ندهد که موجب ایجاد حاشیه در این باشگاه شود.
صحت یا صرمی سابق پرسپولیس نیز این موضوع را به اثبات می‌رساند که برانکو نسبت به جایی که پیش‌تر در آن فعالیت داشته همواره با احتیاط صحبت می‌کند.
برانکو در گفت‌وگو با «ایران ورزشی» در خصوص حضورش در تیم‌های ملی عمان و چین گفت: «حضور در این دو تیم تجربه خوبی بود.» او در خصوص احتمال حضورش در جمع سرخپوشان بیان داشت: «فعلاً هیچ برنامه‌ای ندارم و ترجیح می‌دهم مذاکره‌ای نداشته باشم. البته برای آینده برنامه‌هایی دارم و پیشنهادهایی به دستم رسیده است که برای موافقت با این گزینه‌ها باید شرایط همکاری وجود داشته باشد.»

در حالی که همه چیز برای سپاهان و خیبر در دقیقه ۱۵ از اول شروع شده بود، این بازی تا پایان نیمه اول به‌همین متوال ادامه پیدا کرد تا نیمه اول بازی به پایان رسید. با ورود به نیمه دوم بازی نوبدیکما، ریکاردو آلوز را بیرون کشید، شاید این نقطه عطف بازی سپاهان و خیبر خرم‌آباد بود، با خروج آلوز سپاهان خیلی زود گل دوم را هم خورد و مجدداً عقب افتاد، اما دیگر از آلوز خبری نبود که مانع باخت سپاهان شود. با نگاهی به بازی‌های گذشته سپاهان از هفته نخست لیگ برتر تا همین هفته چهاردهم، نقش آلوز در موفقیت‌های سپاهان به وضوح قابل دیدن است. این بازیکن مهره اصلی سپاهانی‌ها تا اینجا‌ی کار این تیم در لیگ برتر و حذفی بوده است که با خروجش از ترکیب سپاهان، سپاهان به راحتی و با سه گل بازی را واگذار کرد. در حقیقت با رفتن آلوز، موتور عسکری هم خاموش شد تا سپاهان در بازی مهم حذفی، بازنده از زمین خارج شود. حالا اینکه چرا آلوز اولین تعویضی نوبدیکما بود، باید منتظر خبرها از این بازیکن باشیم. اگر این مهره تأثیرگذار به دلیل مصدومیت بیرون رفته باشد، ممکن است سپاهان همچنان در بازی‌های آینده با مشکل روبه‌رو باشد.

نوبدیکما جام حذفی را دوست ندارد

محرم نوبدیکما بعد از دو فصل تقریباً موفق در سپاهان، از این تیم جدا شد، چرا که مسئولان سپاهانی معتقد بودند تیم‌شان باید قهرمان می‌شد، برای همین نایب قهرمانی و سومی نوبدیکما با سپاهان رضایتبخش نبود، تا این پیشکسوت سپاهان، نیمکت این تیم را ترک کند. اما با جدایی غیرمنتظره سرمربی فصل گذشته سپاهان، نوبدیکما دوباره شانس حضور در روی نیمکت این تیم را پیدا کرد، اما واقعیت این است که سپاهان با نوبدیکما فرصت دیگری ندارد و محرم برای ماندگاری در این تیم باید یک قهرمانی به هواداران این تیم اهدا کند. با این وضعیت شاید بتوان گفت نوبدیکما جام حذفی را دوست نداشت که خیلی برای این بازی تلاش نکرد. این در حالی است که تیم سپاهان در لیگ برتر به مراتب وضعیت بسیار بهتری دارد و با فاصله بسیار خوبی هم از دیگر مدعیان گرفته است. در یک نگاه شاید حذف از جام حذفی برای سپاهان که هم رقابت مهمی مثل لیگ برتر را دارد و هم باید در آسیا به میدان برود، خیلی به ضرر این تیم نخواهد شد.

سپاهان و فقط لیگ برتر

حضور سپاهان در لیگ قهرمانان آسیا ۲، خیلی چنگی به دل هواداران ایسن تیم و حتی مدیران این باشگاه نمی‌زند و حتی در صورت صعود سپاهان از گروه فعلی، نمی‌توان امیدوار قطعی به قهرمانی داشت چرا که مسیر آسیا پر پیچ و خم است. با حذف از جام حذفی حالا سپاهان به تنها جایی که فکر می‌کند، لیگ برتر است و اصلاً نوبدیکما از این به بعد فقط در یک جبهه خواهد جنگید. این اتفاق هم می‌تواند به نفع سپاهان و هم برای این تیم بسیار خطرناک باشد. سپاهان حالا تمرکز بسیار بالایی روی بازی‌های لیگ برتر خواهد داشت و به نظر می‌رسد تمام توانش را برای این رقابت‌ها و کسب قهرمانی بگذارد و این به نفع نوبدیکما و سپاهان خواهد بود. اما اگر به هر دلیل و با هر لغزشی سپاهان از صدر جدول جدا شود، آن وقت نوبدیکما را باید در ایستگاه پایانی دید و به نظر می‌رسد هیچ شانس‌ی برای ادامه حضورش روی نیمکت تیم سپاهان وجود نخواهد داشت.

۳ گل خورده در اصفهان این حیرت‌آور است

سپاهان پیش از بازی با خیبر خرم‌آباد، بازی سنگینی نداشت، این تیم در رویارویی با فولاد خوزستان که اصلاً روزگار خوبی ندارد، به راحتی و البته با یک گل برنده بازی در ۹۰ دقیقه شد و بازیکنان نوبدیکما با روحیه خوب و انرژی کامل وارد بازی با خیبر شدند، اما تعویض آلوز، خراب کردن پنتالتی توسط نورافکن و خاموش شدن خط حمله سپاهان ... این تیم را بازنده صاف بزرگ کرد. این اتفاق و بازشدن سه باره دروازه سپاهان در حالی رخ داد که طی هفته‌های اخیر سپاهان در ۷ بازی دروازه‌اش بسته مانده و سید حسین حسینی در بهترین وضعیت درون دروازه سپاهان ایستاده بود، اما سه بار دروازه‌اش باز شد. این به طور حتم عجیب‌ترین نتیجه سپاهان در این فصل از رقابت‌ها بوده است و باید دید واکنش آنها بعد از این باخت چه خواهد بود. آنچه مسلم است نوبدیکما یک جام در قالب مربیگری به اصفهان بدهکار است و باید در این راستا تلاش و مدیریت خود در لیگ برتر را دو چندان کند.

سیروس دین‌محمدی، پیشکسوت باشگاه استقلال، با اشاره به دیدار حساس آبی‌پوشان مقابل المحرق بحرین، ابراز امیدواری کرد این تیم بتواند به نتیجه لازم دست پیدا کند و جواز صعود را کسب کند. او گفت: «امیدوارم استقلال در بازی با المحرق به نتیجه مطلوب برسد. بردن المحرق قطعاً روحیه تیم را بالا می‌برد و می‌تواند شرایط استقلال را کاملاً تغییر دهد. این بازی خیلی مهم است و استقلال نباید اجازه بدهد از صعود باز بماند.»   دین‌محمدی با تأکید بر توان فنی بازیکنان استقلال ادامه داد: «بازیکنان فعلی استقلال قدرت صعود را دارند و حتی می‌توانند انتقام شکست قبلی را بگیرند. همه هواداران استقلال منتظرند چهارشنبه شب تیم‌شان صعود کند و شادی به دلشان برگردد.» او افزود: «استقلالی‌ها باید با تمام قوا وارد زمین شوند. بازی سریع و پرسرعت می‌تواند کمک بزرگی به تیم کند، اما در عین حال باید خیلی مراقب ضدحمله‌های المحرق باشند.»   این پیشکسوت استقلال با اشاره به شرایط روانی حریف گفت: «به نظر من المحرق با ترس مقابل استقلال بازی می‌کند. استقلال نباید حتی به مساوی فکر کند، چه برسد به باخت. تنها برد است که استقلال را به مرحله بعد می‌برد و رسیدن به این برد اصلاً کار سختی نیست.»

سرنوشت نامعلوم گلر پرسپولیس

در حالی که تیم فوتبال بانوان پرسپولیس نخستین فصل حضور خود در لیگ برتر فوتبال بانوان ایران را سپری می‌کند، وضعیت دروازه‌بانان این تیم و به‌ویژه سمیرا محمدی با ابهاماتی جدی روبه‌رو شده است. اگرچه سایر پست‌های تیم تا حدی به ثبات رسیده‌اند، اما دروازه پرسپولیس از ابتدای فصل تاکنون همواره محل بحث و گمانه‌زنی بوده است. در ابتدای فصل، باشگاه پرسپولیس با جذب آنسا توفیق به دنبال تقویت خط دروازه خود رفت. توفیق با قراردادی سه‌ساله به‌عنوان گز بنمای جوان و آینده‌دار معرفی شد، اما بسیاری از کارشناسان از همان ابتدا معتقد بودند پرسپولیس برای رقابت در سطح لیگ برتر، نیازمند دروازه‌بانی باتجربه‌تر است.

در همین راستا، پس از انتقال زهرا خواجوی به ایستا البرز، سمیرا محمدی، دروازه‌بان ملی‌پوش فصل گذشته نماینده البرز (سنگین‌ماشین

ایستا)، از این تیم جدا شد و با قراردادی یکساله به پرسپولیس پیوست. محمدی در آغاز فصل به‌عنوان انتخاب اول مریم آزمون، سرمربی تیم، در ترکیب قرار گرفت و عملکرد نسبتاً قابل قبولی نیز داشت. او در فهرست رسمی بازیکنان پرسپولیس به‌عنوان دروازه‌بان شماره یک معرفی شده بود.

با این حال، این روند چندان دوام نیاورد. آخرین حضور محمدی در دروازه پرسپولیس به دیدار مقابل سپاهان بازمی‌گردد؛ مسابقه‌ای که با شکست دو بر صفر سرخپوشان به پایان رسید. به نظر می‌رسد کادرفنی واکنش‌های ضعیف محمدی را عامل دریافت گل‌ها و در نهایت شکست تیم می‌دانست، هر چند نباید این واقعیت را نادیده گرفت که در دروازه‌بانی، در هر سطحی، ممکن است روزهای خوب و بد داشته باشد. در این میان، شنیده شدن شایعاتی درباره بروز اختلاف در اردوی تیم نیز احتمالاً در این تصمیم بی‌تأثیر نبوده است. نیمکتنشینی سمیرا محمدی، به یکی از مهم‌ترین موضوعات باشگاه تبدیل و ابتدا اعلام شد که او به بهانه مصدومیت تیم را همراهی نکرده اما دیری نپایید که پرده اختلاف‌ها افتاد چراکه تصاویری از حضور محمدی در ورزشگاه برای تماشای دیدار ایستا و سپاهان منتشر شد. همین موضوع شایعاتی درباره اختلافات درون‌تیمی و رابطه نچندان مطلوب مریم آزمون با این دروازه‌بان باتجربه را پررنگ‌تر کرد. این سناریو در دیدار مقابل خاتون بم نیز تکرار شد؛ جایی که پرسپولیس برابر صدرنشین لیگ به میدان رفت و باز هم محمدی روی نیمکت نشست و آتنا توفیق درون دروازه قرار گرفت. این در حالی بود که توفیق در بازی مقابل ملوان روی هر دو گل دریافتی مرتب اشتباهات تأثیرگذار شده بود و انتظار می‌رفت پس از آن نمایش ضعیف، محمدی دوباره به ترکیب بازگردد. با وجود این، آزمون بر تصمیم خود پافشاری کرد؛ تصمیمی که حالا بسیاری آن را شای از مسائل غیرفنی می‌دانند. از هفته ششم، آتنا توفیق فرصت یافت درون دروازه قرار بگیرد و تا پایان نیم‌فصل، مسئولیت حراست از دروازه پرسپولیس را برعهده داشته باشد.

در نقل‌وانتقالات نیم‌فصل، باشگاه پرسپولیس با جذب زهرا خواجوی، دروازه‌بان شماره یک تیم ملی و رکورددار کلین‌شیت در فوتبال ایران، از ایستا البرز، همگان را شگفت‌زده کرد. خواجوی در هفته نخست نیم‌فصل دوم به دلیل مصدومیت نتوانست تیم را همراهی کند و این موضوع باعث شد آتنا توفیق آخرین بازی خود را در دروازه پرسپوچندان انجام دهد. در هفته یازدهم، خواجوی مقابل فرانسائیس فیکس شد، اما نتوانست کلین‌شیت کند؛ خریدی که سرنوشت محمدی را مهم‌تر از گذشته کرد. با پایان رسمی نیم‌فصل لیگ برتر بانوان، سمیرا محمدی همچنان در فهرست بازیکنان پرسپولیس حضور دارد، اما وضعیت او در هاله‌ای از ابهام قرار گرفته است.

از خدای تان باشد پیراهن استقلال را می پوشید

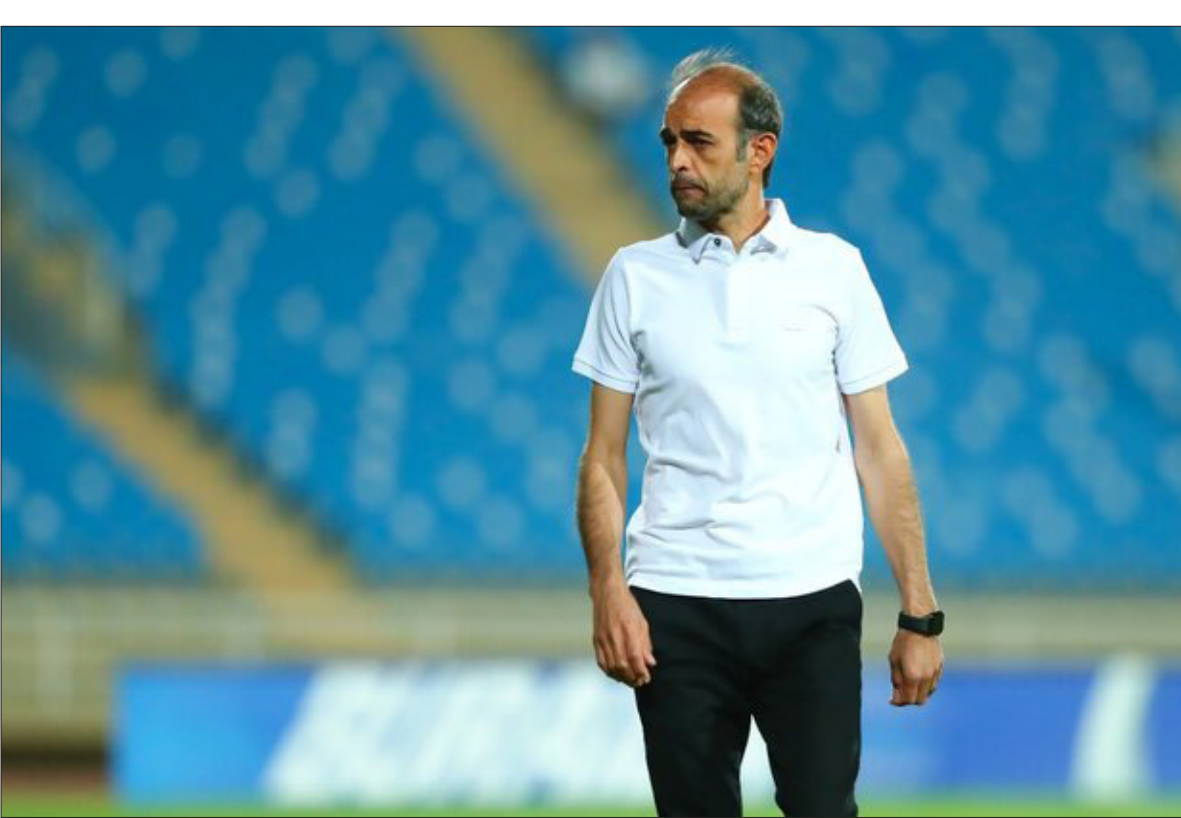
بی‌خبر باشید.

با این شرایط استقلال از مرحله گروهی لیگ ۲ قهرمانان آسیا صعود می‌کند؟

بازی سختی است و تیم المحرق در تهران خطرناک ظاهر شد و اگر می‌خواهند از مرحله گروهی صعود کنند، باید بیشتر تلاش کنند. فوتبال در قاره آسیا پیشرفت زیادی داشته و تیم‌ها به همدیگر نزدیک شده‌اند. شما ببینید نماینده بحرین در گروه استقلال با الوصل مساوی کرد و این موضوع نشان‌دهنده پیشرفت فوتبال در آسیاست. اکثر بازیکنان خارجی استقلال تأثیر مثبتی بر روند تیم ندارند، شما این موضوع را تأیید می‌کنید؟

استقلال بازیکن خارجی جذب کرد تا به تیم کمک کند، نه اینکه روی نیمکت بنشیند. باید برای حل این موضوع فکری کرد و چاره‌ای اندیشید. تیم بازیکنانی همچون موسی جنیو را با سو صدای زیاد جذب کرد که این بازیکن به هیچ‌وجه در حد و اندازه استقلال نیست، نمونه این بازیکنان در تیم کتونی دیده می‌شوند. البته سال‌هاست که این اتفاق می‌افتد و بازیکنان خارجی در چه چندم به فوتبال ایران می‌آیند و بدون اینکه کارایی لازم را داشته باشند، از تیم جدا می‌شوند. نمونه زیادی از این بازیکنان در تیم وجود دارد. استقلال برای قهرمانی و کسب نتیجه در نیم‌فصل دوم نیاز به جذب بازیکنان جدید دارد.

نوبدکما یک جام به اصفهان بدهکار است

❧ عرفان حمیدی – این روزها را باید، روزهای خوب سپاهان دانست و یا روزهای بد نوبدکما؟ پاسخ به این سؤال بسیار سخت خواهد بود.

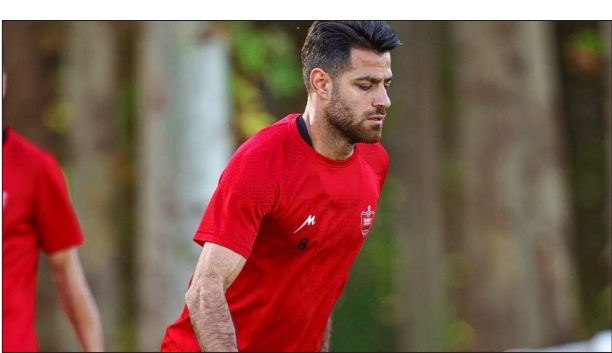
این روزها را باید، روزهای خوب سپاهان دانست و یا روزهای بد نوبدکما؟ پاسخ به این سؤال بسیار سخت خواهد بود، چرا که از یک طرف سپاهان با فاصله بسیار ایده‌آل از دیگر مدعیان در صدر جدول رده‌بندی قرار گرفته است و از طرف دیگر با سه گل خورده، جام حذفی را از دست داده است. این در شرایطی است که باید سپاهان و نوبدکما را در ایستگاه آخر دید، جایی که نوبدکما به نیکی می‌داند فرصت چند باره به او قابل تکرار نیست و در این فصل از رقابت‌ها سپاهان شرایط ویژه‌ای دارد. شاید با این نگاه بتوان حذف از جام حذفی را هم توجیه کرد و سپاهان را برای موفقیت پیش برد.

آلوز، مهره‌ای که با رفتنش سپاهان سوخت

دیدار اخیر سپاهان مقابل خیبر خرم‌آباد با احتمال بالای برد سپاهان آغاز شد چرا که اولاً سپاهان درخانه خودش بازی می‌کرد و در ثانی این تیم در روزهای مطلوبش قرار داشت و در طی بازی‌های اخیر کمتر گل خورده را داشته و بدون باخت به کارش ادامه داده بود. اما وضعیت با گل دقیقه ۵ خیبر کمی رنگ باخت، تا اینکه ستاره جوان این روزهای سپاهان یعنی محمد عسکری توانست دوباره شانس را به تیمش برگرداند و بازی را در دقیقه ۱۵ به تساوی کشاند.

پورعلی‌گنجی در پرسپولیس توانست جایگاه خودش را بعد از فصل دوری پیدا کند و فصل قبل یکی از بازیکنان مهم این تیم بود که بعضاً جای کنعانی یا گولسبانی به میدان می‌رفت اما فصل تازه برای او چندان خوب پیش نرفته است. مصدومیت ابتدای فصل و البته ظهور مدافع شاخصی به نام حسین ابرقویی در ترکیب پرسپولیس باعث شد تا مرتضی با آن همه سابقه ملی و حضور در فوتبال اروپا به حاشیه رانده شود. پورعلی‌گنجی البته در دربی فیکس شد اما نمایش خوبی نداشت و دوباره روی نیمکت رفت. او مقابل تراکتور به عنوان تعویض ششم در شرایطی به زمین رفت که ابرقویی مصدوم شده بود. اتفاق بدتر آنجا بود که او در ضربات پنتالتی یکی از پنتالتی‌ها را از دست داد تا بیشتر از هر بازیکن دیگری مورد انتقاد قرار بگیرد. مرتضی البته باتجربه عمل کرد و خیلی زود در استنوری اینستاگرامی در پی دلجویی از هواداران تیمش برآمد اما واقعیت اینکه او حالا تحت فشار زیادی قرار گرفته است و حتی برخی هواداران در فضای مجازی این نکته را مطرح کرده‌اند که چرا باشگاه با رقمی بالا قرارداد این بازیکن یا به سن گذاشته را تمدید کرده است. پورعلی‌گنجی در حالی به نیمکت برگشته که تصور می‌شد با مصدومیت ابرقویی دوباره به ترکیب اصلی برگردد اما آسپیدبدگی ابرقویی جدی نبود و به نظر می‌رسد نیمکتنشینی‌های این بازیکن باتجربه ادامه خواهد داشت. متعاقب این شرایط پروسنان و نیمکتنشینی‌های مرتضی، او بعد از بازگشت از دومین مصدومیت طولانی خود از تیم ملی دور و دورتر و فقط یکبار به اردوها دعوت شد. جالب اینکه امیر قلعه‌نویی چندی قبل در یک برنامه تلویزیونی اعلام کرد همچنان او را زیر نظر دارد اما با این شرایط بعید است مرتضی به تیم ملی برگردد.	میلیون‌ها استقلالی منتظر صعود تیم‌شان هستند

مرتضی زیر تیغ

باتجربه به حساب می‌آمد. پورعلی‌گنجی آنقدر سختکوش بود که بعد از مصدومیت طولانی رابط صلیبی در چین، بعد از حضور در پرسپولیس با بازگشت کی‌روش به تیم ملی ناگهان دوباره مدافع فیکس تیم ملی شد و در جام جهانی قطر بازی کرد. او اما در مقطع سرمربیگری قلعه‌نویی و در یکی از فیدای‌ها دوباره ربط داد تا از تیم ملی دور بیفتد.

پورعلی‌گنجی در پرسپولیس توانست جایگاه خودش را بعد از فصل دوری پیدا کند و فصل قبل یکی از بازیکنان مهم این تیم بود که بعضاً جای کنعانی یا گولسبانی به میدان می‌رفت اما فصل تازه برای او چندان خوب پیش نرفته است. مصدومیت ابتدای فصل و البته ظهور مدافع شاخصی به نام حسین ابرقویی در ترکیب پرسپولیس باعث شد تا مرتضی با آن همه سابقه ملی و حضور در فوتبال اروپا به حاشیه رانده شود. پورعلی‌گنجی البته در دربی فیکس شد اما نمایش خوبی نداشت و دوباره روی نیمکت رفت. او مقابل تراکتور به عنوان تعویض ششم در شرایطی به زمین رفت که ابرقویی مصدوم شده بود. اتفاق بدتر آنجا بود که او در ضربات پنتالتی یکی از پنتالتی‌ها را از دست داد تا بیشتر از هر بازیکن دیگری مورد انتقاد قرار بگیرد.

مرتضی البته باتجربه عمل کرد و خیلی زود در استنوری اینستاگرامی در پی دلجویی از هواداران تیمش برآمد اما واقعیت اینکه او حالا تحت فشار زیادی قرار گرفته است و حتی برخی هواداران در فضای مجازی این نکته را مطرح کرده‌اند که چرا باشگاه با رقمی بالا قرارداد این بازیکن یا به سن گذاشته را تمدید کرده است.

پورعلی‌گنجی در حالی به نیمکت برگشته که تصور می‌شد با مصدومیت ابرقویی دوباره به ترکیب اصلی برگردد اما آسپیدبدگی ابرقویی جدی نبود و به نظر می‌رسد نیمکتنشینی‌های این بازیکن باتجربه ادامه خواهد داشت.

متعاقب این شرایط پروسنان و نیمکتنشینی‌های مرتضی، او بعد از بازگشت از دومین مصدومیت طولانی خود از تیم ملی دور و دورتر و فقط یکبار به اردوها دعوت شد. جالب اینکه امیر قلعه‌نویی چندی قبل در یک برنامه تلویزیونی اعلام کرد همچنان او را زیر نظر دارد اما با این شرایط بعید است مرتضی به تیم ملی برگردد.

نیمکتنشینی‌های آزاردهنده پورعلی‌گنجی در پرسپولیس و دوری او از تیم ملی در حالی اتفاق می‌افتد که اخیراً با نهای‌ی شدن دیدار تیم ملی مقابل پرتغال، بسیاری از فوتبالی‌ها با مرور صحنه‌ها و تصاویر بازی معروف این دو تیم در جام جهانی، مرتضی را در غالب تصاویری کنار رونالدو می‌بینند؛ مسابقه‌ای که رونالدو به خاطر آرنج زدن به پورعلی‌گنجی می‌توانست از بازی اخراج شود که اگر این‌گونه نمی‌شد او سرنوشت فوق ستاره پرتغالی را با این اخراج و پنتالتی‌ای که در آن مسابقه از دست داد، عوض می‌کرد. واقعیت اینکه در آن مسابقه پورعلی‌گنجی با تجربه و جسارت مثال‌زدنی‌اش موفق به مهار رونالدو شد اما حالا شرایط سختی را در پرسپولیس تجربه می‌کند و تبدیل به یک نیمکت‌نشین شده است.

بازی با المحرق در لیگ ۲ قهرمانان آسیا بازی سرنوشت‌سازی برای شاگردان ریکاردو سایپنتو محسوب می‌شود. استقلال که در هفته‌های اخیر در کسب نتیجه چندان موفق نبوده، حالا باید به مصاف نماینده بحرین در آسیا برود؛ دیداری که حکم مرگ و زندگی را برای شاگردان سایپنتو دارد و آبی‌ها برای صعود از مرحله گروهی محکوم به شکست المحرق هستند. «ایران ورزشی» در گفت‌وگو با صمد مرفاوی، سرمربی سابق استقلال در خصوص شرایط این تیم در آستانه این دیدار حساس صحبت کرد که متن این مصاحبه را با هم می‌خوانیم.	آقای مرفاوی، شرایط استقلال را در آستانه دیدار با المحرق چگونه می‌بینید؟ استقلال جدا از نتایجی که در چند هفته اخیر کسب کرد و چندان ایده‌آل نبود، شرایط خوبی دارد و می‌تواند این تیم را شکست دهد و به مرحله بعدی صعود کند. تیمم بازیکنان بسیار خوبی دارد که باید از این بازیکنان به بهترین نحو ممکن بازی گرفت. نمونه این بازیکنان آشورماتوف است. در ابتدای فصل خط دفاع تیم مشکلاتی داشت اما با آمدن آشورماتوف این ضعف تیم برطرف شد و استقلال در خط دفاع خیلی خوب کار کرد.

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

تلاش بنفشه‌خواه برای خندانن در مراسم ختم

بازریگ سینما و تلویزیون، با حضور در برنامه گفت‌وگو‌محور و کم‌دی امیرمهدی ژوله با عنوان «کلوز فرند» دو خاطره عجیب و در عین حال خندمدار از زندگی شخصی‌اش تعریف کرد؛

یکی از مراسم ختم پدرش که به‌صحنه‌خنده‌های کنترل‌نشده بود.» او توضیح داد که در همان فضای سسنگین و غمبار دوستانش تبدیل شدو دیگری از بازداشت کوتاهش در کانادا، مسجد، ناگهان با ورود چهره‌هایی مثل هوتن سسنکین و امیر آن هم با اتهامی عجیب و امنیت، رستمی در بخش نخست، کاطمی غافلگیر شده و حتی به خواهرش گفته بود که آنها صحبت‌هایش در فضای مجازی، به مراسم ختم پدرش اشاره را خیلی تحویل نگیرد. به گفته رستمی، با وجود علاقه‌اش به کرد و عین حال خندمدار از زندگی شخصی‌اش تعریف کرد؛

ایرلاین تازه تاسیس با دو فروند ناوگان، پس از یک سال ورشکست شد چون نتوانست هزینه‌های تعمیر و نگهداری را تامین کند. این کارشناس صنعت حمل‌ونقل هوایی، درباره تجرب جهانی این موضوع گفت: در دنیا برای ایجاد حداقل پایداری پروازی، ایرلاین‌ها، دست‌کم نیاز به ۸ تا ۱۲ فروند ناوگان داشته و درباره هواپیماهای کوچک‌تر به حدود ۲۰ فروند ناوگان یکپارچه نیاز دارند. وی افزود: اقتصاد مقیاس (Economies of Scale) در صنعت هوایی حیاتی است. هوانوردی صنعتی با حاشیه سود بسیار کم است. برای یک ایرلاین با ۲ تا ۳ فروند هواپیما، هزینه تعمیرات، هزینه لیزینگ، هزینه تامین قطعه، هزینه پرسنل پروازی و فنی و هزینه فرودگاهی قابل پوشش نیست مگر اینکه آنها را با یارانه‌های پنهان یا منابع رانتی تامین کرد.

هر استان، یک ایرلاین؟!

در سال‌های اخیر شاهد تاسیس ایرلاین‌های مختلفی هستیم که هر کدام به یک استان تعلق دارند، گویی استان‌ها برای تاسیس ایرلاین‌های کوچک در رقابت با یکدیگر هستند. نجف، کارشناس صنعت حمل‌ونقل هوایی با اعلام این مطلب گفت: انگیزه برخی از تاسیس این ایرلاین‌ها اقتصادی نیست و یکی از دلایل آن بعضا منافع جزیرهای استانی است. الگوی «هر استان یک ایرلاین» هیچ ریشه‌ای در تجربه جهانی ندارد. این نگاه، صنعت ملی را تبدیل به یک رقابت استانی کرده است؛ درحالی‌که حتی کشورهای پیشرفته با صدها فرودگاه ومیلیاردها دلار درآمد، تعداد ایرلاین خود را کاهش داداند و به ادغام روی آوردهاند. در دنیا مسیر معکوس طی شده و ایرلاین‌ها به سمت ادغام، کیفی سازی، بهبود مقیاس و کاهش هزینه‌های عملیاتی حرکت کرده‌اند. وی افزود: هوانوردی صنعتی است که بدون مقیاس بزرگ، نمی‌تواند زنده بماند. در دنیا هیچ کشوری به سمت افزایش تعداد ایرلاین‌های کوچک نرفته، بلکه همه مسیر معکوس را طی کرده‌اند و به سمت ایجاد ایرلاین‌های کمتر و قوی‌تر رفته‌اند. به عنوان مثال در کشور آمریکا در نتیجه سیاست‌های دهه ۸۰، شرکت‌هایی مثل دلتا- نورث‌وست و یونایتد- کان‌تیننتال با یکدیگر ادغام شدند.

همچنین در اروپا شرکت‌های لوف‌ت‌هانزا، سوئیس، آسترین و بروکسل در یک گروه بزرگ ادغام شدند. در کشورهای همسایه ایران نیز این ادغام اتفاق افتاده است. به عنوان مثال در کشور ترکیه یک ایرلاین بزرگ دولتی و تعدادی شرکت خرد با یکدیگر ادغام شدند و یک شرکت بزرگ‌تر را شکل دادند. در کشورهای امارات و قطر نیز تمرکز روی تقویت شرکت‌های موجود هوایی و نه تکثیر شرکت‌های کوچک است. این کارشناس صنعت حمل‌ونقل هوایی در ادامه گفت: در ایران ۲۷ ایرلاین وجود دارد. به صورتی که هر کدام به صورت میانگین ۳ تا ۵ فروند ناوگان فعال و عملیاتی دارند. وی درباره برخی دیگر از انگیزه‌های تشکیل ایرلاین‌های کوچک در کشور گفت: یکی از این دلایل استفاده از سوخت ارزان قیمت ۱۶ هزار تومانی است در حالی قیمت واقعی و فوب خلیج فارس این سوخت حدود ۷۲ هزار تومان است. از سایر دلایل می‌توان به استفاده از ارز ترجیحی و ارزان قیمت و استفاده از رانت خدمات فرودگاهی اشاره کرد.

آزادسازی قیمت بلیت در شرایط فعلی منطقی نیست

تا زمانی که به ایرلاین‌ها به روش‌های مختلف یارانه تعلق می‌گیرد، دولت باید بر قیمت‌گذاری بلیت هواپیما نظارت کند تا حقوق مصرف‌کننده تضییع نشود.

نجف، کارشناس صنعت حمل‌ونقل هوایی با اعلام این مطلب گفت: آزادسازی قیمت بلیت هواپیما، زمانی معنا دارد که ناوگان هواپیمایی کافی در کشور فعال باشد و رقابت واقعی میان ایرلاین‌ها وجود داشته باشد. از طرفی باید هزینه‌های سوخت و تقویت شرکتهای موجود واقعی شود و دسترسی به قطعات اورجینال محدود و وی افزود: در شرایط فعلی به ایرلاین‌ها یارانه داده می‌شود؛ از جمله اینکه سوخت هواپیما به قیمت یک‌چهارم قیمت واقعی عرضه می‌شود. همچنین به شرکت‌ها ارز ارزان قیمت‌تر تعلق می‌گیرد. از طرف دیگر ۵۰ تا ۶۰ درصد ناوگان هوایی کشور به دلیل نبود قطعه زمین‌گیر شده و فقط ایرلاین‌های جدید با ناوگان محدود وارد بازار می‌شوند.این کارشناس صنعت حمل‌ونقل هوایی، در ادامه گفت: به برنامه واقعی برای توسعه ناوگان داشته قیمت بلیت فقط باعث افزایش شدید قیمت برای مردم و افزایش رانت برای ایرلاین‌های کوچک می‌شود.

راهکارهای واقعی

تجربه جهانی، منطق اقتصادی و وضعیت ناوگان کشور همگی نشان می‌دهند که ایجاد ایرلاین‌های کوچک با دو فروند هواپیما نمتنها ناترازی صنعت هوایی را حل نمی‌کند، بلکه آن را تشدید می‌کند. نجف، کارشناس صنعت حمل‌ونقل هوایی با اعلام این مطلب گفت: راهکار واقعی، ادغام، نوسازی ناوگان، اصلاح سیاست‌های حمایتی، حذف رانت‌ها و تقویت شرکت‌های موجود است. وی افزود: در بخش تقویت ایرلاین‌های موجود، باید محاسبات هدفمند از شرکت‌هایی باشد که برنامه واقعی برای توسعه ناوگان داشته باشند. این حمایت‌ها می‌تواند شامل اولویت در تخصیص تسهیلات بانکی و دسترسی به قطعات باشد. این رویکرد می‌تواند ظرفیت فعلی صنعت را حفظ کرده و از گسترش ایرلاین‌های ناکارآمد جلوگیری کند. این کارشناس صنعت حمل‌ونقل هوایی درباره سایر راهکارها گفت: یکی دیگر از اقدامات سیاست ادغام است. به این صورت که چند ایرلاین کوچک و متوسط می‌توانند یک شرکت قوی‌تر با ناوگان پایدار ایجاد کنند. پیاده‌سازی این سیاست می‌تواند هزینه‌های سریار را کاهش و بهره‌وری را افزایش دهد و رقابت واقعی در بازار هوایی ایجاد کند. وی افزود: راهکار دیگر، ایجاد کنسرسیوم مشترک تعمیر و نگهداری برای کاهش هزینه‌ها و افزایش توان عملیاتی ناوگان است. این کنسرسیوم با هدف تجميع منابع، کاهش هزینه‌های تعمیرات سنگین، افزایش توان عملیاتی ناوگان و کاهش زمین‌گیری هواپیماها، قابل طراحی است. تشکیل این مرکز مشترک، یکی از گام‌های راهبردی برای افزایش بهره‌وری ناوگان و کاهش وابستگی به تعمیرات خارجی است. نجف، درباره سایر روش‌ها گفت: یکی دیگر از راهکارها، پاکسازی انگیزه‌های رانتی و حذف مزیت‌های غیرعملیاتی است که برای تاسیس ایرلاین صوری، انگیزه ایجاد می‌کند. این مزیت‌ها شامل دسترسی ترجیحی به سوخت ارزان، ارز یارانه‌ای، امتیازات محلی و تسهیلاتی است که پیش از این، برخی شرکت‌ها را بدون توان عملیاتی واقعی وارد بازار کرده بود. حذف این رانت‌ها می‌تواند مسیر تاسیس ایرلاین‌های غیرحرفه‌ای را مسدود و سرمایه‌گذاری را به سمت شرکت‌های فعال و توانمند هدایت کند. وی یادآور شد: باید بر کیفیت به جای کمیت در سیاست‌گذاری هوایی تاکید شود. به عنوان مثال یک ایرلاین ۳۰ فروندی با مدیریت حرفه‌ای، بهتر از ۱۰ ایرلاین ۳ فروندی است. تمرکز بر چند شرکت قوی می‌تواند کیفیت خدمات را افزایش، قیمت تمام‌شده را کاهش و استانداردهای ایمنی را به شکل پایدار ارتقا دهد.

عکس نوشت

کار تون

صحن علنی مجلس ۲۰ دی

محل معضل «کار نامرئی»

«کار نامرئی» به تمام کارهایی گفته می‌شود که مدیران و کارکنان در طول ساعات کاری انجام می‌دهند، اما جزو وظایف شغلی‌شان نیست و کسی به‌خاطر انجام دادن این‌س کارها از آنها قدردانی نمی‌کند. به‌عنوان مثال، خیلی از کارکنان در طول روز به‌جای همکاری‌انشان در جلسات شرکت می‌کنند یا در زمان غیبت سایر کارکنان به تلفن‌ها یا ایمیل‌های موجود در اینباکس آنها جواب می‌دهند. اگرچه این کارهای نامرئی وقت و انرژی زیادی از افراد می‌گیرد، اما به این علت که قابل‌سنجش و اندازه‌گیری نیست کمتر مورد توجه و قدردانی دیگران از جمله مافوق‌ها قرار می‌گیرد. حتی اگر یک فرد به همه تلفن‌ها یا ایمیل‌هایی که به خودش مربوط است جواب دهد یا در جلسات کاری شرکت کند، باز هم درگیر کار نامرئی می‌شود و فعالیت‌هایی انجام می‌دهد که آنچنان که باید و شاید قابل اندازه‌گیری و سنجش نیستند. این کارهای نامرئی در نهایت، افراد را از کارهای مهم‌تری مانند ناواری و آینده‌پژوهی و برنامه‌ریزی‌های خلاقانه بازمی‌دارند.

حال سوال اینجاست که چگونه می‌توان مشکل کار نامرئی را حل کرد و وقت و انرژی مدیران و کارکنسان را برای کارهای مهم‌تری ذخیره کرد؟ در پاسخ به این سوال باید گفت با استفاده از روش‌های سنتی مانند نوشتن تمام کارهایی که یک نفر در طول روز انجام می‌دهد یا نوشتن گزارش کامل آنچه در جلسات کاری مطرح شده و ارسال آنها برای مقام‌های مافوق (به امید جبران زحمات و دریافت پاداش) نمی‌توان مشکل کارهای نامرئی را حل کرد، چون انجام همین کارهای اضافی وقت و انرژی مضاعفی از افراد می‌گیرد. و به حل مشکل کارهای نامرئی کمکی نمی‌کند.

راهکارهای عملی

۱- کارهای نامرئی را ساده کنید

یکی از ویژگی‌های اصلی کارهای نامرئی این است که می‌توان به شیوه‌های مختلفی آنها را ساده‌تر کرد یا اینکه اصلا آنها را انجام‌داد. به‌عنوان مثال، اگر شما قبل‌ا در یک جلسه کاری شرکت کرده‌اید و پس از مدتی دوباره به جلسه‌ای با همان موضوع دعوت شده‌اید می‌توانید از حضور در آن جلسه خودداری کرده یا انرژی دیگری را به‌جای خود بفرستید. در صورتی هم که حضور شما در چنین جلسه‌ای الزامی اعلام شده باشد، بهتر است پیشنهاد کوتاه‌تر شدن زمان آن را به گردانندگان بدهید. به‌عنوان مثال، نامرئی دیگری می‌تواند از جواب دادن به ایمیل و تلفن‌ها هم باشد و ویژگی‌ها و منشی تلفنی گویا با ماشین‌های پاسخ‌دهنده به ایمیل استفاده کنید و خودتان را از شایر کارهای نامرئی ببوهید و تکراری خلاص کنید

۲- از تعداد سیستم‌ها و پلتفرم‌های کاری

بکاهید

در اغلب شرکت‌ها و سازمان‌ها، ابوهی از سیستم‌ها و پورتال‌ها وجود دارند که بسیاری از آنها یک کار را انجام می‌دهند و ویژگی‌ها و کارکردهای تقریبا مشابهی دارند. واقعیت این است که استفاده هم‌زمان از همه آنها نتیجه‌ای غیر از اتلاف وقت و انرژی برای کارکنان و کلیت سازمان به دنبال ندارد. بنابراین یکی از روش‌های اصلی کلسنتن از حجم کارهای نامرئی در درون سازمان‌ها این است که از تعداد سیستم‌ها و پلتفرمها و پورتال‌های سازمانی موازی بکاهید تا افراد مجبور نباشند یک‌سری داده و اطلاعات را بارها بار گذناری و وقت و انرژی زیادی برای این کارهای بیهوده تلف کنند

۳- از پرداختن به عوامل مختل‌کننده حواس و بهره‌زنده تمرکز خودداری کنید

تحقیقات انجام شده در دانشگاه «روین» کالیفرنیا نشان داده به طور میانگین ۲۰ دقیقه طول می‌کشد تا افراد بتوانند پس از پرت شدن حواسشان به خاطر عوامل مزاحم مانند تماس‌های تلفنی یا دریافت ایمیل یا پیام‌های نامرتب در رسانه‌های اجتماعی، تمرکزشان را بازیابند. بنابراین لازم است تمهیداتی اندیشیده شود تا عوامل برهم‌زننده تمرکز به حداقل برسند؛ از جمله قطع کردن تلفن کارکنان برای چند ساعت. ۴- به خاطر انجام کارهای نامرئی از کارکنانتان قدردانی کنید

همان‌طور که در تعریف کارهای نامرئی گفته شد، به‌ندرت پیش می‌آید کسی به‌خاطر انجام کارهای نامرئی از کارکنان تشکر کند. به همین دلیل هم هست که آنها به این نتیجه می‌رسند که کسی قدر زحماتشان را نمی‌داند و در نتیجه تمایل آنها برای انجام درست و دقیق چنین کارهایی کاهش پیدا می‌کند. بنابراین لازم است به بهانه‌های مختلف و به شکلی روشن و هدفمند از کارکنان به‌خاطر انجام دادن کارهای نامرئی قدردانی کنید و به آنها نشان دهید که زحماتشان دیده شده و مورد ستایش قرار می‌گیرد. ۵- مشخص کنید هر کسی قرار است کدام کارهای نامرئی را انجام دهد

بسیاری از کارکنان اخلاق‌مدار و کسانیه که تحت هر شرایطی دوست دارند حتی کارهایی که جزو وظایف و مسوولیت‌های اصلی‌شان نیست را هم به بهترین شکل ممکن انجام دهند، آماده‌اند در کارهای نامرئی هم بهترین عملکرد را داشته باشند؛ البته به شرطی که از قبل مشخص شده باشد قرار است کدام کارها را و چرا باید انجام دهند. چنین افرادی از اینکه کارهای نامرئی مختلفی که انجام می‌دهند نادیده گرفته شود و انجام آن به‌حساب دیگران نوشته شود احساس سرخوردگی و خشم خواهند کرد. پس بهتر است

اینفوگرافیک

خط قرمز معیشت مردم، امروز مهم‌ترین شاخص بحران اقتصادی کشور است؛ بحرانی که اگر مهار نشود، آثار آن از یک گزارش آماري بسیار فراتر خواهد رفت. با تمام وجود تلاش دولت برای کاهش تورم و بهبود وضعیت معیشتی خانوارها اما در یکسال گذشته آمارهای مرکز آمار ایران، همچنان از روند افزایشی قیمت کالاها و اقلام مصرفی خبر می‌دهد.